ځانمرګی

ناول

لیکوال ډاکتر محب الله زغم

هغه کتابونه چې سمسور ووبپاڼې پرلیکه کړې او یا یې پرلیکه کوي، نور څوک یې

پرلیکه کول اجازه نه لري

لومړی څپرکی

سترګې مې درنې وې، لکه سره ګنډلې چې وي. یو څه زور مې وکړ. سترګې مې نیم کښې سوې. له چپ لوري تته رڼا راښکاره سوه. سر ته مې یو شی لکه سیوری چورلېده. سترګې مې پټې کړې، سترغلو باندې مې زور وکړ. بېرته مې سترګې وغړولې. دا ځل مې په چت پورې ځړېدلې پکه سهي کړه، چې ګرځېدله؛ خو لکه د پلاستیک له شا څخه چې ورته وګورې. د کوم شي ږغ مې اورېده، چې چونګ، چونګ یې کاوه. ورسره مې د چا خرهار او د بل کرار زګیروي هم واورېدل. ځان رانه هېر و. زه څوک یم؟ دا کوم ځای دی؟ لکه سړی چې له درانه خوبه راویښ سي، په هېڅ نه پوهېدم. ستړی وم. بدن مې شخ پخ و. ما وې یو څه کښېنونه (غځونه) به وکړم. لاسونه مې درانه وو. زور مې وکړ. پر مړوندو مې درد سو. سر مې نوکی پورته کړ. د څنګل په رګ پورې مې یو نری پیپ بند و. د سیروم له کڅوړې څخه یو یو څاڅکی پیپ ته راتېرېده. مړوندونه مې په سپینو ریتاړو باندې په چپرکټ پورې تړل سوي وو. یوه پښه مې تر بلې پورته پر یوه شي ایښوول سوې وه. ښۍ پونده مې نرۍ نرۍ خوږېده. په چپ ورانه پورې مې یو شی تړل سوی و. خوله مې ډېره وچه وه. ژبه مې تالو پورې نښتې وه. په سختۍ سره مې وویل: اوبه.

بېرته مې سترګې سره ورغلې. چا مې په خوله کښې په کاشوغه باندې اوبه راواچولې. دوه درې غوړپه مې وکړل. بیا مې سترګې پرانیستلې. په سپینو جامو کښې، شنه خولۍ پر سر، یوه سپینه نجلۍ، ګیلاس په لاس

سر ته مې ولاړه وه. د هغې له لاسه مې په سر باندې ګيلاس پورې وواهه. په لوړ اواز مې وويل: ځغله ! بې شرمې !

کړنګ سو ، ګيلاس ولوېد. هغه په تلوار سره دوه ګامه شاته سوه. په سختۍ سره مې پر ژبې باندې يو څه ناړې راټولې کړې، بيا مې د هغې خوا ته ورتو کړې.

په رړو سترګو يې راوکتل. هېڅ يې ونه ويل. په منډه له کوټې څخه ووته.

دويم څپرکى

هر وخت چې به مې د مور په سترګو کښې اوښکې ولېدې؛ نو پلار به مې راياد سو. ما هغه نه و ليدلى. ما ګومان کاوه، چې ټول کوچنيان به يوازې مور لري؛ خو يو وخت مې وليدل، چې د ګاونډيو ماشومان پلار هم لري. له مور څخه مې پوښتنه وکړه، چې زما پلار چېرته دى؟

هغې په غبرګ پورې ونيولم، لاسونه يې راته تاو کړل. هېڅ يې ونه ويل.

سر مې پورته کړ. سترګې يې له اوښکو ډکې وې.

بيا مې وپوښتل: ادې ! زما پلار ولې کور ته نه راځي؟

د ادې اوښکې روانې سوې. په ژړا يې وويل: نانيه ! پلار دې جنت ته تللی.

ـ نو ته ولې ژاړې؟

بيا يې په غېږ پورې ټينګ کړم: هېڅ.

ـ جنت چېرته دی؟

ـ په اسمان کښې.

ـ په اسمان کښې؟ نو پلار مې څنګه ورو خوت؟

ـ پرښتو له ځان سره يوور.

ـ کله به بېرته راسي؟

پر تندي باندې يې ښکل کړم، ويې ويل: چوچيه ! هغه بېرته نه راځي. موږ به ورسو.

ـ کله؟

ـ هر وخت چې د خدای خوښه وي.

له هماغې ورځې مې جنت ته د تلو خوبونه لیدل. مور راته ویلي وو، چې جنت ډېر ښکلی ځای دی. شنه باغونه پکښې کې دي. د شېدو رودونه او د شاتو ویالې لري. هلته نه ګرمي سته نه یخني. هر قسم مېوه، چې وغواړې، درته رسېږي.

مور راته د جنت هر څه ویلي وو؛ خو د حورو، غلمانو او شرابو یې څه راته نه وو ویلي. درې کاله وروسته مې بیا د جومات د ملا صاحب له خولې د جنت نورې خبرې هم واورېدې.

یوه ورځ مې د ګاونډي زوی ولید. پلار چې یې راغی، ده ورمنډه کړه. ځان یې هغه ته ورساوه، په پښو پورې یې ونښت. هغه ورته ټیټ سو، سر یې ورښکل کړ، یوه دانه کېله یې په لاس کښې ورکړه. هلک کېله سپینه کړه. یو شخوند به یې وکړ، بیا به یې ما ته راوکتل. کېله چې یې خلاصه سوه، راته ویې ویل: زما پلار خو راته هره ورځ کېلې راوړي.

ما ورته وویل: څه بچیه! زما پلار خو په جنت کښې دی. هلته هر قسم میوه سته. ما ته به ډېرې مېوې وساتي.

هغه وویل: وه لیونیه، ستا پلار خو شهید سوی. هغه خو شوروېانو وژلی دی.

ما وویل: دروغ ولې وایې؟ پلار خو مې پرښتو اسمان ته بولی.

هغه راته کمپ ته نژدې غونډۍ راوښووله، چې پر سر یې زرغونې او شنې جنډې رپېدلې. ویې ویل: پلار دې هلته ښخ دی.

بله ورځ نیکه مې غونډۍ ته بوتلم، پر یوه قبر یې ودرولم. راته ویې ویل: هغه مو دلته ښخ کړی و ؛ خو پرښتو د خدای په امر اسمان ته یوړ.

یو څو میاشتې چې تېرې سوې، زموږ کمپ ته نوې کډه راغله. موږ په موټر پسې منډې وهلې. موټر زموږ د کور له درگاه سره ودرېد. له موټره یو ځوان له تورې لونگۍ سره راکښته سو. د پیک اپ شاته، د کالیو په منځ، په توره برقه کښې یوه ښځه هم ناسته وه. شیان یې له موټر څخه کښته کړل، زموږ کور ته یې یوړل. مور راته وویل، چې دا دې اکا دی او دا یې مېنه ده. وروسته پوه سوم، چې اکا دا څو کاله په کلي کښې پاته سوی و، چې واده وکړي؛ خو زما پلار جهاد ته راغلی و.

څو میاشتې مې ښه ساعت تېر و. هر وخت چې اکا به مې په کمپ کښې و ؛ نو ما زدیگر به یې له ځان سره پر غونډیو گرځولم. د خوراک یو نیم شی به یې هم راته رانیوه. ما به هغه نه خوړ، په کمپ کښې به مې نورو هلکانو ته ښکاره کاوه. په خوړلو کښې یې دومره خوند نه و، ټول خوند یې په همدې کښې و، چې هلکانو ته یې وښییم.

يوه شپه د مور د ژړا نږغ راويښ کړم. هغې د کوټې په خړ د يوال پورې تکيه کړې وه. د تور پوړني په پيڅکه يې اوښکې پاکولې. په ژړغوني نږغ يې ويل: زه سر سپينومه. زه هېڅ څوک نه کوم. زه به مې زوی رالوی کم. همدا مې هر څه دی.

مخامخ د يوال ته نيکه ډډه لګولې وه. په ګڼه سپينه ږيره کښې يې ګوتې تېرولې. څو شېبې غلی و. سترګې يې د چت په تورو و سپنيزو ګاډرونو پورې ګنډلې وې. سپينه لونګۍ يې له سره ايسته کړه، څنګ ته يې پر نيالۍ کښېښوه. د سر تار تار ويښته يې، چې په پوستکي پورې سرېښ وو، وګرول. بيا يې وويل: ما همدومره درته وويل چې ته ځوانه يې، چې بيا خلک راپورې خبرې ونه کې. نوره دې خوښه خپله.

له هغې ورځې وروسته به اکا چنداني زما په کيسه کښې نه و. نه يې پر غونډيو ګرځولم، نه يې شيان راته رانيول. بيا په لوېينه کښې خبر سوم، چې اکا غوښتل مور مې ځان ته په نکاح کړي. څو مياشتې نورې چې ووتې، د اکا زوی پيدا سو. تک تور لکه د خپلې مور و. نوم يې هم تورکی سو. سترګې يې وړې وړې او خوله يې لويه وه. خوله يې ان په هغه اولو ورځو کښې دومره لويه وه، چې ما به دوې دانې چوشکې يو ځايې په خوله کښې ورمنډلې. هغه چې په خاپوړو سو؛ نو نيکه هم د هغه ملګری سو. بيا هېڅ په ما پسې سر نه ګرځاوه. يوازې به مور په غېږ کښې نيولم او کله کله به يې ښکلولم. نيکه به چې د اکا زوی په غېږ کښې ونيو، زه به کرار ورغلم، لاس به مې په کراره د تورکي کوناټي ته ورساوه، ټينګه نوکاره به مې وروله.

د هغه ژړا به پورته سوه. نیکه به د اکا ناوې ته ورناري کړې: خدیجې! راسه دا تیزن دې واخله. هر وخت زما په غېږ کښې ژاړي.

زه به د هغه پر ځای د نیکه غېږې ته ولوېدم او په زړه کښې به خوشاله وم. څومره چې لوېیدم هماغومره مې له تورکي څخه کرکه زیاتېدله. د هغه درې خویندې او دوه ورونه هم پیدا سول؛ خو له نورو څخه مې کرکه نه کېدله، یوازې تورکی مې بد اېسېد. له اکا څخه مې خوا بده وه. همزولو به پیغور راکاوه، چې ښنګه دې څو ورځې مزې کولې، که د نر زوی یې؛ نو اوس هم شیان رانیسه. اکا خو دې نور شی درته نه رانیسي.

کله چې د مور په باب د هغه پر نیت پوه سوم؛ نو په زړه کښې مې ورنه کرکه پیدا سوه. د هغه د لاس ښکلول راباندې ډېر غمبېدل. یو دوه وارې مې د هغه لاس مچ نه کړ؛ خو مور راته په غوسه سوه، چې بې ادبي مه کوه، سړی د مشرانو لاسونه ښکلوي.

تورکی چې یو څه غټ سو؛ نو ما به کله کله واهه. هغه ډېر شیطان و. زما په شیانو به یې کار لاره. ما به د ژاولو او بیسکوټو کاغذان، چې هلکانو به ایسته غورځول، راټولول او په کور کښې به مې تر لیمڅي لاندې پټول. پر دې کاغذانو به ښکلي عکسونه وو. تورکي زما کاغذان څیرل او ما به ورته څپېړې ورکولې. هر ځل به د هغه مور راغله او زه به یې ووهلم. مور بې د غوا په شان غټه وه. ما په زړه کښې توره بلا بلله. هغه زما د مور غوندې بې خولې نه وه، ډېره پلیته ژبوره وه. یوه ورځ، چې زه یې په څپېړو ووهلم،

پزه مې وینې سوه. مور چې مې پزه پرېوله، ورته ویې ویل: خدیجې ! له لاس سره دې لرې پام کوه. نانی دې ژوبل کړی.

هغې وربانديې چیغه کړه: نو دی ولې زما ګلالی زوی وهي. چې دومره درباندي ګران دی؛ نو له ځان سره یې ساته.

ادې وویل: دا خو مومنان (ماشومان) دي، یو سات خپه یو سات خوشاله.

تورې بلا وویل: ستا زوی خوغټ سړی دی، کوچنی خو نه دی.

ادې راته نصیحت وکړ، چې د اکا په اولادونو کار مه لره؛ خو ما به خپل کار کاوه.

غاښ مې لا نه و لوېدلی، چې سبقان مې شروع کړل. بغدادي قاعده مې په میاشت کښې زده کړه. بیا ملا صاحب راته قران شریف شروع کړ. لا کال نه و پوره، چې غاښ مې ولوېد. بل کال ته مې قران شریف ختم کړ. مور مې ډېره خوشاله وه. ما به چې د هغې خوشالي ولیده؛ نو لا زیات سبقان به مې ویل. وروسته امام صاحب راته قدوري، خلاصه، مونیه، او شروط الصلاة وویل. د تورکي هېڅ شی نه زده کېده. هغه چې لوی سو ، ان دوه غاښونه یې لوېدلي وو ، چې ما به سبقان ورته ښوول؛ خو د هغه سر په څه شي نه خلاصېده. چې رښتیا سي، زه د هغه پر ټمبلۍ خوشاله وم.

دې وخت کښې مې نيکه مړ سو. يوه ورځ يې پر خپل ټټر باندې لاس کښېښنوو، چې ځيګر مې خوږېږي. اکا هغه په موټر کښې واچاوه، چې هسپتال ته يې بوځي. يو دوه ساعته وروسته يې بېرته په هماغه موټر کښې مړی راوړ. د نيکه په ژوند دومره نه ځورېدم. د پلار مينه به مې په هغه ماتوله؛ خو د هغه په مرګ بېخي يوازې سوم. وروسته له مورې سره د اکا چلند لا پسې خراب سو. هغه خپلې تورې ښځې ته هېڅ نه ويل؛ خو زما مور به يې کله کله وهله. ښځې به يې هر وخت پيغور راکاوه، چې تر کله به زمونږ خيرات ته ناست ياست، ورسئ ځان ته کوم کسب کار وګورئ. سبقان خو ښه ويلی سئ، کار ته مو بيا ملا ماته ده.

مور مې غاړې رغولې. ما سبقان ويل او په کوڅو کښې مې خالي بوتلان او کاغذان راټولول او پر کباړيې مې خرڅول. ما ګردې پيسې مور ته ورکولې او هغې اکا ته.

يوه ورځ يو تور سړی، چې د مولويانو په شان يې سپين دستار تړلی و، له دوو نورو سره، چې سپين ګرد لمني کميسونه يې تر ښنګرو پورې رسېدل او يوازې يې پر زنو باندې ږيرې لرلې، زمونږ د کمپ جوماټ ته راغلل. د دوی پر سرونو يو بل ډول دستار و، چې ما پخوا نه و ليدلی. شمله يې نه لرله. د دستار درې څنډې يې پر اوږو او څټ ځړېدې. له هغوی سره دوه موټره فوجيان هم راغلي او د جوماټ شاوخوا ته درېدلي وو. هغوی په عربي ژبه زمونږ ملا صاحب ته څه وويل. ملا صاحب زه او درې نور کسان ورته وښوولو. هغوی څو شېبې نورې هم سره خبرې وکړې. بيا ملا صاحب مورې ته

وويل، چې شيخ صاحب په کوټه (کوېټه) کښې مدرسه لري. له جوماتو څخه تکړه طالب العلمان راټولوي او مدرسې ته يې بيايي. شيخ بيا څه وويل. او ورپسې ملا صاحب د هغه خبرې مور ته وکړې: شيخ صاحب په خپله مدرسه کښې درې وخته ډوډۍ ورکوي، د شپې ځای ورکوي، جيب خرڅ هم ورکوي. تاسو په خپلو کورونو کښې دا خبره وکړئ. شيخ صاحب بله جمعه راځي او د چا چې خوښه وي مدرسې ته يې بيايي.

مور مې سودايي وه؛ خو ما تر بلې جمعې شپې شمېرلې، چې کله به شيخ صاحب راځي او ما له ځان سره بيايي. دغه ورځ هم راورسېدله. زه له درېو نورو هلکانو سره دارالعلوم ته ولاړم. هلته يې له ټولو څخه امتحان واخيست، بيا يې زه او عبدالهادي په يوه جماعت کښې کښېنولو؛ خو دوه نور انډيوالان يې رانه بېل کړل. دا مې اول ځل و، چې کوټه مې ليدله. غټې غټې مارکېټونه، پاخه سړکان، رنګ رنګ موټران او ډېر نور شيان پکښې وو. زموږ مدرسه هم لويه وه. له درګاه څخه يې نيولې تر اخر سره پورې د مرمرو سپينې ډبرې لګېدلې وې. د غولي په منځ کښې يې د اوبو لوی ډنډ و، چې موږ اتيا- نوي کسه طلباو به په يو وار او د سونه پکښې کول. د ډنډ په شنو کاشيو کښې اوبه د اسمان په شان شنې ښکارېدې. د درګاه په چپ لاس کښې د استنجا ځايونه او لېټرينونه (تشنابونه) وو. د غسل کوټې هم هماغلته وې. ما پخوا داسې څيزونه نه وو لېدلي. په اوله ورځ د مدرسې ناظم پر ټولو ځايونو وګرځولو او هرڅه يې راته راوښوول. شاور، بايلر، نل او کموډ مې اول ځل په همدې مدرسه کښې وليدل. د مدرسې په درېو ديوالونه پورې لويې کوټې لګېدلې وې، د ټولو کوټو درګاوې غولي ته

خلاصېدې. موږ به سبقان پکښې ویل. د دغو کوټو پر سر په دویم چت کښې مو د خوب خونې وې. په هره خونه کښې لس لس کسان پرېوتل. د مدرسې د غولي په منځ کښې لویه جامع وه. دوه چتونه یې لرل. ګردې ګنبده یې دومره لوړه وه، چې که شل کسان هم یو د بل پر اوږو سپاره سوي وای لا به یې هم ګنبدې ته لاس نه وررسېده. ګنبده همدومره پراخه هم وه. ښکلي رنګه ګلان پرې رسم سوي وو. د امام صاحب د قرائت خوږ اواز په ګنبده کښې انګازې کولې. د ګنبدې په منځ کښې په لس دولس ګزه اوږده طلايي رنګه زنځیر پورې د ځراغونو ګېډۍ ځوړنده وه، چې دوی ورته قندیل ویل. د سرو غالیو مصلې پکښې هوارې وې او په چت پورې د هر صف له پاسه دولس داني پکې ځړېدلې وې. محراب او منبر له سپینو مرمرو جوړ وو، له پاسه یې د مرمرو پر بله ډېره کلمهٔ طیبه په تور رنګ لیکل سوې وه. سمه ډوډۍ یې راکوله. هره غرمه مو په دریو کسانو یوه کاسه ښوروا خوړله. هر چا ته یوه ټوټه غوښه رسېدله. سهار یې ملايي راکوله، د شپې به یې کله پتاتې، کله سبزي او کله لوبیا یا دال پخول. د غرمې له خوا یې مېوه هم راکوله. ما به څو ورځې د خپلې برخې مېوه سره یوځای کړه او چې کور ته به تلم، مور ته به مې وړله. په هره میاشت کښې به یو ځل کور ته تلم. د جیب خرڅ روپۍ، چې یې راکولې، د هغې نیمایي به مې هم مور ته ورکوله. په مور پسې ډېر خپه کېدم؛ خو میاشت وروسته به هم، چې کور ته تلم، بیا به هم د اکا او د تورې بلا چلند راسره نه و ښه. ما به چې مور ته د سبقانو کیسې کولې، د اکا مینې به تر سترګو لاندې راته بدبد کتل. کله کله به یې طاقت نه کېده او ویل به یې چې: دا هسې خوشې خبرې دي، نر هغه دی چې پیسې وګټي.

خو مور به شاباسي راکوله. یوه جمعه، چې کور ته ولاړم، د ادې تر چپې
سترګې لاندې شنه لیکه تاوه وه. سترګه یې سره اوښتې او پړسېدلې وه.
پوښتنه مې وکړه چې دا ولې؟

هغه موسکۍ سوه، ویې ویل: هېڅ نانیه! همداسې مې سر راباندې
وګرځېد. ولوېدمه.

ما وویل: دا نو څنګه، چې بل ځای دې نه دی ژوبل، یوازې دې سترګه
خوږ سوې ده؟

هغې وویل: نانیه، سترګه مې په درګاه پورې ولګېده.

زه پوه سوم، چې خبره رانه پټوي. توره بلا همداسې ناسته وه، له کوټې
څخه بیخي نه وتله.

ما چې مور ته د جیب خرخ پیسې ورکولې، هغې رانه وانه خیستې.
ویې ویل: نور به چې راځې، پیسې به دې اکا ته ورکوې.

ما وپوښتل: ولې؟

ادې وویل: نانیه! زه به په پیسو باندې څه وکم؟ اکا دې د کور خرڅ
راوړي، ما ته ډوډۍ راکوي؛ نو ته دې پیسې هغه ته ورکوه.

اکا چې راغی ما ورسره د لاس روغبړ وکړ؛ خو لاس مې یې ښکل نه کړ. هغه څو شېبې تریو تندی کښېناست؛ خو څنګه چې پیسې مې په لاس کښې ورکړې، د تندي ګونځې یې رنګې سوې.

په مدرسه کښې خوشاله وم. زه او عبدالهادي په سبقانو کښې تکړه وو. استادان رانه خوښ وو. عربي ژبه مو زده کړه. ورسره مو د صرف و نحو، بلاغت، منطق، ترجمه، تفسیر، فقه او حدیث کتابونه هم وکتل. هره جمعه به د مجاهدینو څو کسان زموږ مدرسې ته راتلل. دوی به په افغانستان کښې د مجاهدینو د مېړاني کیسې راته کولې. د جهاد فضیلت به یې بیاناوه. د شورویانو او خلقیانو ظلمونه به یې هم یادول، چې څنګه جوماتونه په بمانو الوزوي، عالمان وژني، پر کلیو بمبارۍ کوي، نه انسان پرېږدي، نه حیوان، ټول له یوې مخې قتلوي، قران شریفونه سوځوي، ان په لېټرینونو کښې یې اچوي.

زما وینه به په جوش راغله. زړه مې غوښت، چې زه هم جهاد ته ولاړ سم؛ خو دوی یوازې هغه طالبان جهاد ته بیول، چې ډېرې به یې راغلې وې. ما به هره ورځ دعا کوله، چې خدای دې ژر زما پر مخ ږیره راولي. په کال کښې به یې دوه ځله یوه یوه هفته د وسلو درسونه هم راکول. د کلاشینکوف خلاصول او بېرته ترل مې زده کړي وو. د هفتې په پای کښې یې د ډزو میدان ته بېولو. دغه ځای ډېر لرې د غرونو په ډډه کښې و. له لرې به مو ولاړې تختې، چې د انسان عکسونه ورباندې لګېدلي وو، ویشتلې. وسله چې به مې په لاس کښې ونیوله، ډېر به خوشاله سوم. ځان راته د زمري غوندې مېړنی

ښکارېده. اکا مې په دې هم بد ابسېد ، چې غټ سړی و ؛ خو جهاد ته نه ته،
کرار يې په کور کښې اړولي وو. په کمپ کښې يې يو دوکانګی جوړ و.
تورکی يې هم له ځان سره په دوکان کښې کښېناوه. هغه ما ته لکه ښځه
ښکارېده.

په مدرسه کښې مې څلورم کال و ، چې افغانستان ازاد سو. اکا کډه بار کړه
او کلي ته روان سو. زه هم ورسره ولاړم؛ خو کلي خوند رانه کړ. هره خوا ړنګ
کورونه، کند وکپرې لارې او شاړې ځمکې وې. زموږ د کور بامونه نړېدلي
وو ، دېوالونه يې نيم روغ او نيم ړنګ وو. يوه مياشت مې په کلي کښې تېره
کړه. له اکا سره مې د کور په جوړولو کښې يو څه مرسته وکړه؛ خو ډېر کار
مې نسو کولای. په همدې موده کښې زموږ د کلي او د شاوخوا کليو شپږ
کسان پر ماينونو وختل. دوه يې شهيدان سول او د څلورو پښې غوڅې
سوې. مالونه خو به هره ورځ پرې ختل. يو ځايګی هم امن نه و. سړي ته بيخي
نه معلومېدل، چې په کوم ځای کښې خطره سته او چېرته نسته. مياشت چې
پوره سوه ، نور مې ګوزاره نه کېده. بېرته له يوه کليوال سره کوټې ته ولاړم،
مدرسې ته مې ځان ورساوه. د عبدالهادي دوی کور لا په کمپ کښې و. هغه
به چې کور ته ته، کله کله به يې زه هم له ځان سره بېولم. دوی د کندهار وو.
پلار يې ويل، چې په کليو کښې لا ګوزاره کېږي؛ خو په ښار کښې نه د
وطن حالات سم نه رامالومېږي.

عبدالهادی مې نو د راز ملګری او پوخ انډيوال و. هغه خورا غيرتي ځوان و.
په تقوا کښې يې هم جوړه نه وه. اکثره وخت به يې د تهجد لمونځونه کول،

په دوو روژو کښې یې اعتکاف هم وکړ. همدا یې ارمان و، چې فلسطین او مقبوضه کشمیر دې ازاد سي.

درې کاله نور مې هم سبقان وویل. په وطن کښې حالات خراب وو. د تنظیمونو تر منځ جنګ روان و. ما په دې درېو کلونو د کور کلي احوال نه درلود؛ خو یوه ورځ چا خبر راوړ، چې مور دې ناجوړه ده، ته یې غوښتی یې.

پر سبا یې د کلي خوا ته وخوځېدم. همدا چې له بولدک‌ه واوښتم، د ټوپکیانو ظلم شروع سو. چې ګورم هر یو ـ دوه میله لرې، یو یو پاټک جوړ دی. پر هر پاټک د ببلو ببلو لیډرانو عکسونه منبتي دي؛ خو نور شیان یې سره ورته دي. په هر پاټک کښې لس دولس کسه ببر سري او یو دوه لغړ زني هلکان ناست دي. ځوک مسخرې کوي، ځوک غېږه باسي. د چا په لاس کښې تر لستوڼي لاندې کرک پټ دی، چا د کوځه‌ډبه سپي په غاړه کښې پـــړی تـــړلی، دې خوا ها خوا ته یې ځکوي او سات پرې تېروي. په هر پاټک کښې یې له موټروان څخه پیسې غوښتې. بیا به دعوې دنګلې وې. موټروان به زارۍ کولې:

ـ کومندان صایب! والله که یې لرم. موټر مې خراب سوی و. ټولې پیسې په موټر باندې ولاړې.

ـ اوله پېره مې ده. والله که مې اوغانۍ لا ګټلې وي. د سپرلیو کرایې مې په تیلو ورکړې.

ـ صايبه له هغې خوا تش روان سوی یم.

خو د غو پلمو به په یو نیم ځای کښې کار وکړ. په نورو ځایو کښې به چې څو پورې پیسې یې نه وې ورکړې، قدم یې هم نسو اخیستی. یو څو ځایه خو موټروان غریب څپېړې هم وخوړې. د کندهار ښار ته نژدې د بولدک دوراهي ته چې ورسېدو ، د حکومت پاټکونه شروع سول. په اول پاټک کښې یې سخت تلاشي کړو. زما په جیب کښې د مدرسې کارت و. بس په همدې یې ونیولم، چې ته د پاکستان جاسوس یې. ما چې هرڅه ورته وویل، چې زه خو په مدرسه کښې سبقان وایم، د هغه خبره یوه وه. اخر موټروان څنګ ته کړم، چې وه لیونیه دا څه لانجه دې راخیستې ده. ورکه، یو څو روپۍ ورکه، چې خوشې دې کي.

پاټک والا مې جیب ورسره سم نیم کړ. په دویم پاټک کښې یې بیا زموږ موټر ودراوه. یوه ببر سري خپل سر د موټر په کړکۍ ننه ایست، په لوړ اواز یې وویل: هغه مدرسې والا کوم یو دی؟

ما وویل: زه یم وروه ! خدمت ښییه.

له موټره یې کښته کړم. هماغه د اول پاټک کاني دلته هم راباندې وسوې. خو دا ځل یې جیبونه راته بیخي تش کړل. شپه مې په ښار کښې د یوه خپلوان کره وه. یو څه پیسې مې ځنې پور کړې. پر سبا یې د کلي په لور روان سوم. له کندهاره هاخوا هم خبره هماغه وه. هرځای پاټکونه او د لارویانو

شکول غرمه د کجکي بازار ته ورسېدم. د هلمند سیند مې ولید، چې لکه درونده سړی کرار روان و. پر سیند باندی د لرګیو زوړ پول د موټرانو د تېرېدو پر وخت، لکه د بوډا سړي اواز لړزېده او ګړېده. باري موټر پرې نه سو تېرېدای. بار به یې کوزاوه او بیا به یې لږ لږ په لاسي ګاډیو کښې ورتېراوه. هلته تر پخوا کورونه ډېر سوي وو. بازار هم لوی سوی و. دوه درې دوکانونه خو ما وګڼل. د بازار په منځ کښې د زمیندا ورو اډې خوا ته روان وم، چې چا راباندې رږغ وکړ: عبدالستاره!

شا ته مې وکتل. اکا و. هغه په کجکي بازار کښې د پرچون دوکان جوړ کړی و. تر ماز دیګره ورسره په دوکان کښې کښېناستم.

نژدې ماښام کلي ته ورسېدو. کور مو بدل سوی و. د مېلمنو یوه لویه کوټه پکښې زیاته سوې وه. د سرای په منځ کښې یوه دوکانچه جوړه وه، چې شین چمن پکښې ولاړ و. مخې ته یې د شبې د ګلانو پټی و. د شبیو بوی ان د سرای په درګاه کښې د سړي په سپږمو لګېده. یوه هفته مې په کلي کښې تېره کړه. هلته هم وضع چنداني ښه نه وه. د حزب او حرکت د قومندانانو تر منځ اخ و ډب روان و. زموږ د کلي قومندان په حرکت کښې و. هغه د اکا انډیوال و. زما له راتګه چې خبر سو، یوه شپه یې له اکا سره مېلمه کړم. د مېلمنو لویه کوټه یې په ټوپکوالو ډکه وه. د کوټې په بر سر کښې قومندان پښې غځولې وې. په څنګ کښې یې د پنځه لس- شپاړس کالو یو تک سپین لغړ زنی هلک ناست و. هغوی به یو د بل په غوږ کښې سره پسېدل او بیا به یې خندل. قومندان به له خندا سره د هلک پر ورنونو ګوتې ټینګولې.

ډوډۍ چې خلاصه سوه، د ماخستن لمونځونه مو په جمع سره وکړل.
وروسته هغه سپین هلک له څو نورو کسانو سره ووت. څو شیبې وروسته په سره کمیس کښې یوه نجلۍ کوټې ته را ننوته. اوږده ویښته یې تر ملا پورې خوشې کړي وو، شونډې او غومبري یې سره کړي وو، سترګې یې تورې کړې او پر تندي باندې یې شین خال وهلی و. ورسره یو سړی دوتار په لاس او بل ډول پر غاړه هم راننوتل. اکا په غوږ کښې راته وویل: وه هلکه ګوره، چې څه ونه وایې. قومندان صایب د غه بنډار ستا لپاره جوړ کړی.

زما بیخي باور نه کېده، چې زموږ په کلي کښې دې داسې بې شرمه نجلۍ پیدا سي. چې ښه مې په ځیر ورته وکتل، هماغه لغړ زنی هلک و. ساز شروع او هلک میدان ته سو. عجیبه چمونه یې کول. تاو راتاو به سو. تیونه به یې وښورول. ساز به تېز سو او دی به هم ورسره تېز وخرخېد، بیا د ساز له دربېدو سره د یوه ټوپکوال مخې ته کښېناست. هغه به له جیبه شنه لوټونه راوکښل، د هلک پر سر به یې تاو کړل او هوا ته به یې وشیندل. ما اول ورته په حیرانۍ سره کتل؛ خو وروسته مې ورنه کرکه وسوه. اکا ته مې وویل: زه ستړی یم، ځم بید بږم.

سبا ماښام له تورکي سره د کلي جومات ته تلم. هغه پر لاره راته وویل، چې دلته هر قومندان همداسې هلکان لري.

لمونځ چې مو وکړ، ملا امام موعظه شروع کړه. د جهاد په باب یې څو ایتونه تلاوت کړل. بیا یې څو حدیثونه هم بیان کړل، ویې ویل، چې د حزب

اسلامي د يوه کس وژل، د شورويانو د درېو تنو د وژلو اجر لري. حزبيان کافران دي.

هغه ډېرې خبرې وکړې. ټول غلي ناست وو.

ما وويل ملا صاحب حزبيان خو زموږ ستاسې مجاهد ورونه دي. ته څنګه پر هغوی د کفر فتوا کوې؟

هغه راته نېغ وکتل. تورکي مې لاس ټينګ کړ. ملا وويل: هغوی باغيان دي. د اسلامي حکومت امر نه مني. هغوی بغاوت کړی. د باغيانو وژل روا دي.

ما نور څه ونه ويل.

تورکي راته کيسه وکړه، چې د حزب ملايان هم حرکت والا کافران بولي. دواړه د يو بل پر ضد جهاد کوي.

عجيبه خبرې مې اورېدلې. پلانکي قومندان د پلاني لور په زوره وکړه. بل قومندان د شپې د يوه سړي کور ته ورولوېد، د هغه ښايسته زوی يې په زوره بوت. اکثرو خلکو به خپل تنکي زامن، چې يو څه ښکلي به وو، د نجونو په شان په پرده کښې ساتل. ځينو خو خپل زامن، تر هغو چې ږيرې يې راتلې، د خپلو هغو خپلوانو کره استول، چې کورونه به يې د دوی تر

کورونو یو څه امن وو. په دې یوه هفته کښې مې د اسې شیان ولیدل او واوریدل، چې کلی کور راباندې وغمبدل. ادې هم لکه چې په ما پسې مریضه سوې وه، زما په ورتګ رکه روغه سوه. چې هر څه مې ورته وویل، چې د کوټې ډاکترانو ته به دې بوزم. ویې ویل چې یه اوس ښه یمه.

بېرته کوټې ته لاړم. یو څو میاشتې چې تېرې سوې، د طالبانو تحریک جوړ سو. زموږ د مدرسې ځینې طالبان هم په تحریک کښې وو. هغوی راته کیسې کولې، چې څنګه یې د لارو د غلو پاټکان لرې کړې دي. له قومندانانو څخه یې وسلې راټولې کړې او په کندهار کښې یې شریعت جاري کړی. د هلکانو ګډول، سروذ، د کرکانو او سپیو جنګول، قمار، ټول غیر شرعي کارونه یې بند کړي دي. زه څو وارې ورغلم، چې ما هم جهاد ته ولېږي؛ خو مشرانو ویل، چې ستا ږیره سمه نه ده راغلې. ما به تر هر اودا سه وروسته په هېنداره کښې د خپلې ږیرې نوي راوتلي نري تارونه په خوند سره کتل. زړه مې غوښت، چې ږیره مې ژر ګڼه سي او مخ مې پټ کړي، چې زه هم جهاد ته ولاړ سم، هغه بې شرمۍ ختمې کړم، چې په خپل کلي کښې مې لیدلې وې.

دوه کاله مې بې غمه خپل سبقان وویل. زموږ یوه استاد مولوي سمیع الحق نعماني صاحب پر ما او عبدالهادي ډېر مهربان و. هغه پر ګردو مهربان و. زبردست عالم و. په تقریر کښې یې بیخي جوړه نه وه. موږ به اکثره وخت د مازدیګر او ماښام د لمونځونو تر منځ په هغه راټولېدو، د هغه خبرو ته به مو غوږ نیوه. نعماني صاحب پخوا د پنجاب په یوه لویه مدرسه کښې

مدرس پاتې سوی و ؛ خو اوس راغلی و ، چې افغان طالب العلمانو ته تدریس وکړي.

هغه ویل: افغانان ډېر غیرتي خلق دي؛ د همدې د پاره خو ما د پنجاب لویه مدرسه پرېښوده، دلته کوټې ته رالم، چې د افغان بچو له خدمت اوکم.

هم د هغه خبرو راته خوند راکاوه او هم یې لهجه. مولوي صاحب د سوات و. د ((نسته)) پر ځای به یې ((نیشتې)) ویل. دا یې عادت و چې د خبرو پر مهال په خپله ګېڼه مې، وریجې ډېره کښې یو ځل ښې، او بیا چپه خوا ګوتې تېرې کړي. ما نبغ ورته نسو کتلی. شنې سترګې یې خورا اثرناکې وې. سپین پراخ تندي او سره او سپین غومبرو ته به یې چې هر چا وکتل، ویل به یې چې مولوي صاحب نوراني سړی دی. نورو استادانو بحث ورسره نه سو کولای. دی په دلیل او خبرو کښې بې ساری و. د هغه کالي او دستار مې هېڅ کله خیرن نه وو لیدلي. غیر له سپین رنګه یې بل رنګ کالي نه اغوستل. یو خوږ عطر به یې هر وخت استعمالاوه، چې بوی یې د سنځلو د ګلو په څېر نرم و. ځینو نورو استادانو به هم عطرونه استعمالول؛ خو د هغوی عطرونو تېز بوی درلود او د سړي نفس یې ورتنګاوه. پر ما او عبدالهادي د نعماني صاحب خاص نظر و. کله کله به یې موږ ته اوراد او وظیفې راکولې. موږ دواړو به هم د هغه درسونه په دقت زده کول.

په دې دوو کلونو کښې افغانستان ته تګ راتګ زیات سوی و. په میاشت کښې به خامخا یو چا د کلي حال رارساوه. د طالبانو درېیم کال لا نه و

شروع، چې يوه کليوال خبر راکړ، چې د مور ناروغي زياته سوې ده. بيا کلي ته ولاړم. دا ځل چې له سرحده واوښتم د پخواني پاټک پر سر د طالبانو سپين بيرغ رپېده. د پخوانو پاټکيانو غلا او شکول مې رایاد سول؛ خو دا ځل، چې تلاشۍ ته يې ودرولو، يو توري لنګوټې والا ځوان موټر ته راوخوت. د سنت په طريقه يې ښه پوره سلام واچاوه. بيا يې وويل: ستړي مه سئ، پر لاره خو به مو څه تکليف نه وي ليدلی؟تر تلاشۍ وروسته يې ښه په عزت رخصت کړو.

دې کارنو داسې خوند راکړی و، چې ببوا که مې په لوړ ږغ وويل، دوا دې سه ملا عمر صاحب له دې امارت سره. له بولدکه تر کجکي پورې مې بل پاټک ونه ليد.

ادې خورا ډنګره او بې سبکه سوې وه. ما ته يې همدومره وويل چې زنانه تکليف لري. د سيمې پر ډاکترانو او اخوندزاده ګانو ګرځېدلې وه؛ خو علاج يې نه و سوی. چا ورته ويلي وو، چې اپرېشن غواړي. اکا ته مې وويل، چې ادې به کوټې ته بوځم.

هغه وويل: دومره پيسې به له کومه کې، پر اپرېشن خو ډېرې پيسې لګېږي.

ما وويل: يو څه به ته راکې، څه به زه په کوټه کښې پورکم.

هغه وويل: زه خو اوغانی لا وللّٰه که لرم.

چورت مې خراب و. بله ورځ مې د پلار د اکا زوی ته کیسه وکړه. هغه وویل، چې ورور له اکا ښځه دې خپل حق وغواړه. دا دومره کلونه، چې دې ځمکه ورته پرېښې وه، لږه ګټه خو یې نه ده کړې. هر کال څومره تریاک کیږي؟ یاره لس منه خو یې دا سږ کال ټول کړي.

د هغه خبره راته لکه د اختر زېری و. بېګاه مې اکا ته د حق خبره وکړه.

هغه راته وموسېد، ویې ویل: وراره ګله دومره سبقان دې وویل؛ خو لکه چې ملا نه سوې.

تورکي کټ کټ وخندل. د هغه د مور تور غومبري هم سره وخوځېدل، خوله یې جینګه سوه، ژېړ مردار غاښونه یې راښکاره سول.

ما تندی ورته تریو کړ. تورکي او تورې بلا ته مې وکتل. اکا ته مې وویل: په دې کښې نو د سبقانو څه کار. خپل حق مې دی.

هغه ولاړ سو. څادر یې واچاوه. ویې ویل: ته لا کوچنی یې، پر دې خبرو دې سر نه خلاصیږي. ما سره ستا حق نشته. که نې منې ورسه له حاجي مولوي څخه پوښتنه وکه.

بې له دې چې زما ځواب واوري، ژر یې لمانځه ته نیت وکړ.

ما وویل: که لوی یم، که کوچنی، خپل حق د رنه غواړم.

سبا سهار د حاجي مولوي صاحب کور ته ولاړم. هغه زموږ د کلي ملا امام و. کیسه چې مې ورته وکړه، هغه را څخه پوښتنه وکړه: ستا پلار څه مهال شهید سو؟

ما وویل: زما نه یاد یږي، ما بیخي لیدلی نه دی.

هغه بیا وپوښتل: نیکه دې څه وخت مړ سو؟

ومې ویل: د اتو نهو کالو به وم، چې نیکه مړ سو.

مولوي صاحب وویل: مطلب دا چې پلار دې تر خپل پلار د مخه مړ سوی؟

ما سر وښوراوه: هو کې.

هغه په پسته ژبه وویل: ملا صاحب! اکا دې ریښتیا وایي. ستا حق نه کیږي.

ما وپوښتل: ولې؟

هغه وویل: بس همدا د میراث حکم دی. که زوی تر خپل پلار مخکې ومري، مېراث نه ورته رسېږي.

توکل مې پر خدای وکړ. بله ورځ مې مور کوټې ته بوتله. کمپ ته ورغلو د عبدالهادي دوی په کور کښې مو واړول. د هغه مور زما له ادې سره ډاکتر ته ولاړه. دوه زره کلداري خو پر هغه ورځ په ټستونو ولګېدې. ډاکټر وویل، چې پنځلس زره روپۍ یې د اپرېشن خرچه کیږي. دنیا راباندې غمېدلې وه. نه پوهېدم چې څه وکړم. مدرسې ته ولاړم. ماښام نژدې و. اودس مې وکړ. د مولوي نعماني صاحب ږغ مې واورېد: عبدالستاره په خیرونه. کله رالې؟

زه ولاړ سوم. د هغه لاس مې په غبرګو لاسو ونیو او ښکل مې کړ.

هغه تر مټ ونیوم ویې ویل: رازه ! مانزه ته وخت شتې سو منته به ګپ شپ سره ولګوو.

ورسره رهي سوم. مولوي صاحب وویل: هلکه سه چل دې؟ ولې خفه یې؟

ما وویل: نه یم خپه.

هغه وویل: بچیه ما درته کتل، خې خپه دې پینزه واري وو ینزه. که خفه نه وې؛ نو ولې به دې داسې کول هه؟ وایه سه چل دې؟

ما ورته د مور د مریضۍ کیسه وکړه. هغه راته څو اوراد راوښوول، چې دا تر هغې پورې تکراروه، چې زړه دې مطمین سي. خدای مهربان دی هر څه به اسانه سي.

سبا سهار تر لمانځه وروسته زه په ذکر لګیا وم، چې نعماني صاحب راغی. بیا یې تر مټ ونیوم او له ځان سره یې رهي کړم. په یوه ګوښه ځای کښې یې شل زره کلداري په لاس راکړې، ویې ویل: شابه دا واله، د مور بي بي علاج دې پې وکه.

ما وویل: دومره پیسې به بیا زه له کومه پیدا کم، چې بېرته یې درکم؟

هغه وویل: خدای لوی ذات دی. یو سبب به درله وکي. او که وم نه شو؛ نو ما دربخلي. بس په مانزه کې راله دعا ګانې کوه، همدا مې بس دي.

د مور اپریشن وسو. هغه جوړه سوه. تر اپریشن وروسته یوه هفته نوره هم د عبدالهادي دوی په کور کښې پاته سوو. د ادې د اپرېشن ټکونه چې یې واخیستل، کلي ته ولاړو. دا ځل مې یوه شپه وکړه. پر سبا یې بېرته رهي سوم. زړه مې غوښتل، چې ژر مولوي صاحب وګورم. د هغه احسان غوټ مات کړی وم.

څه موده پس ته مې له نعماني صاحب څخه پوښتنه وکړه، چې دومره ډېرې پیسې یې څنګه راکړې او له کومه یې کړې؟

هغه وویل: د الله تعالی دربار ډېر لوی دی. چې سه ورنه وغواړې درکوي یې؛ خو چې په اخلاص سره یې وغواړې. هماغه اوراد چې مې تا ته خودلي وو، پخپله مې هم ورد کول. بس الله را سره مدد وکو. که نه تا له خو پته شتې، چې زما دومره تنخواه نیشتې.

د هغه خبرو راته شک پیدا کړ، چې دی ولي نه وي. یومازدیگر ډېر خپه وم، له یوه انډیوال څخه مې نسوار واخیست. ماښام نعماني صاحب په غوړ کنبې راته وویل: بچیه په نسوارو غم نه غلطیږي. د خدای ذکر وکه، چې زړه له دې سکون رایشي.

زه هېڅا نه وم لیدلی، چې نسوار مې واچاوه؛ نو مولوي صاحب څنگه خبر سو؟ دا خبره مې له عبدالهادي سره شریکه کړه.

هغه هم راته خپله همداسې یوه کیسه وکړه، ویې ویل: یوه شپه احتلام سوی وم. نیمه شپه پاڅېدم. حمام ته ولاړم. بایلر نه و لگېدلی. ما وې که اوس بایلر ولگوم، څو چې اوبه تودېږي، نور طالبان به راویښ سي، بیا به راباندې پوه سي؛ نو په یخو اوبو باندې مې غسل وکړ. زه هم هېڅا نه وم لیدلی؛ خو سهار مولوي صاحب راته وویل: بچیه په شرع کې څه شرم. یخو اوبو سره مه لامبه، چې بیمار نه شې.

له ځينو نورو هلکانو مو هم ورته کيسې اورېدلې وې. په زړه کښې مې د هغه مينه ورځ تر بلې زياتېدله. زه او عبدالهادي به چې يو ازې سو؛ نو د ده پر صفاتو به مو خبرې کولې. عبدالهادي هم هغه ته ډېر احترام درلود.

يوه ورځ زموږ د مدرسې يو طالب العلم، چې په افغانستان کښې يې جهاد کاوه، شهيد سو. د هغه جنازه چې يې راوړه، موږ ورته ژړل. د نيکه تر مرګ وروسته دا اول ځل و، چې جنازه مې لېده. د هغه مخ مې وليد. تک سپين، ان شونډې يې هم سپينې وې. ما ګومان کاوه، چې هغه بيده دی. زړه ته مې نه لوېده، چې مړ به وي. کفن يې د ټټر په حصه کښې په وينو سور و. ما اورېدلي و، چې د شهيد وينه نه درېږي. سخته مې خوا بده وه. د ګردو انډيوالانو له سترګو اوښکې رواني وې.

نعماني صاحب راغی. د جنازې لمونځ مو په ده پسې وکړ. شهيد مو دفن کړ. مولوي صاحب موعظه وکړه. د هغه خبرې مې هېڅ نه هېرېږي. ويل يې: ما اوليدل چې بعضې طلبا جاړي. ما هم وجړل؛ خو د شهيد د پاره مې نه دي جړلي. ما د زان د پاره وجړل، چې الله پاک ولې زه شهيد نه کړم. د شهادت دغه غټه درجه يې ولې ما له رانه کړه.

هغه د دستار په شف باندې خپلې اوښکې پاکې کړې. ږغ يې ژړغونی و. ويې ويل: د اعلای کلمة الله په لاره، چې سوک شهيد کيږي، هغه مړ نه دي، هغه جوندی دي. که تاسو وپوېږئ، چې هغه اوس سومره خوشاله دي؛ نو ټول به د خدای نه شهادت وغواړئ. اوس به ملايکو د هغه په قبر کې

جنت له کرکۍ جوړ کړې وي. هغه به د جنت تماشه کوي او د الله شکرانه به ادا کوي، چې دغه مقام يې ورله ورکړې.

د صحابه وو د جهاد کيسې يې وکړې، چې څنګه به يې په اسلامي جذبه پر کفارو حملې کولې، په هره غزوه کښې به څومره ملايک د مجاهدينو مرستې ته راتلل. په دعا کښې يې په وار وار ويل: يا الله ما له شهادت راکه. يا الله چې په بستر کې د بې غيرتۍ مرګ راله رانه کې.

ما او عبدالهادي به هروخت مولوی صاحب ته زارۍ کولې، چې جهاد ته مو ولېږي؛ خو ده به ويل چې وخت به يې راسي.

د امريکې جنګ چې شروع سو، موږ ته يې اجازه راکړه. موږ ورغلو؛ خو طالبانو د کندهار په قول اردو کښې تم کړو. مشرانو راته وويل، چې تاسې نابلده ياست، همدلته پاتې سئ. درې هفتې په کندهار کښې وو؛ خو دوې شپې مو هم په يوه ځايګي کښې تېرې نه کړې. هره شپه به مو ځای بدلاوه، چې د امريکايانو له بمبارۍ بچ سو. هماغه کور چې براېي به مو په کښې تېره کړې وه، پر سبا يې ويشتل کېده. زموږ ډېر انډيوالان همداسې په بمباريو شهيدان سول. موږ نو ارمان کاوه، چې يو ځل دې امريکايان پر ځمکه په لاس راسي، بيا به ورسره ګورو. اخر ټول وتښتېدل. هر څوک په خپله مخه ولاړل. زه هم کلي ته ولاړم.

په کلي کښې خورا ګډوډي جوړه وه. د طالبانو مشران تښتېدلي وو. بیا هماغه حرکتیان په ولسوالۍ کښې ډېره وو ؛ خو دا ځل د حزب اسلامي قومندانان نه وو ، چې ورسره ډغرې ووهي. د حزب قومندانان ټول له طالبانو سره ولاړ وو ، چې اوس فراره سوي وو. د حرکت قومندانانو نوې کانې پیل کړې وې. د خلکو موټران به یې په زوره بیول، چې دا موټر طالبانو درکړی. ان د خلکو ټېکټران او موټرګاټان (موټرسیکلونه) یې هم ولجه کړل. زموږ د کلي له یوه سړي یې غویان هم بیولي وو. هر قومندان ځان ته بندیخانه درلوده، هر څوک چې یې بد ایسېدل، پکښې وابه یې چول. زیات کسان یې په ډبولو معیوبان کړل. ډېر خلک یې بې پوښتنې، بې محکمې شهیدان کړل. په هېڅ شي یې صرفه نه کوله. څوک نه وو ، چې پوښتنه وکړي. په دې څو کلونو ، چې زه کلي ته نه وم تللی، ډېر شیان بدل سوي وو. کاریزونه اکثره وچ سوي وو. ډېرو کسانو خپل د انارو او انګورو باغونه نړولي وو ، چې تریاک پکښې وکري. د اوبو لپاره یې برمې وهلې وې. دوی ورته بورې ویله. څو ورځې چې تېرې سوې، بیا د هلکانو ګډول او د کرکانو ساتل او جنګول پیل سول.

په کلي کښې یوازې په دې باندې خوښ وم، چې له مور سره وم. که نه خو هره ورځ یې را باندې کال تېرېده. د خلکو نارواوې او بدعتونه د زغملو نه وو. نور خو لا پرېږده، چې د تورې بلا پیغورونو بیخي په تنګ کړی وم. یوه ورځ چې کور ته ورغلم، زما له ادې سره یې هسې کیسه پیل کړه: ها د شیرینو په زوی خبره سوې؟

مور مې وویل: نه څه پې سوي دي؟

په ملنډو یې وویل: نور نو څه وسي؟ مدرسې ته تللی و، چې مولوی ځنې جوړ سي؛ خو اوس لنډغر ګرځي. د یوې اوغانۍ پیدا م نه لري.

مور مې غلې وه.

هغې بیا وویل: د طالبانو هغه امربالمعروف والا نه و، چې د کرکانو په سر یې د تورکي وریښتان خریيلي وو، هغه چاروا کو نیولی. تورکی وایي مام زړه ورباندې یخ کړ. ښه مې وډباوه.

بیا یې کټ کټ وخندل.

هغه پوهېدله، چې د غه کیسې پر ما بدې لګېږي؛ خو له کسته به یې هر وخت همدا سې کیسې کولې. ته وا دا به د بي بي سي راډیو وه. له هرځایه، له هرڅه خبره وه. په کور کښې د هغې له لاسه وخت راباندې نه تېرېده او د باندې د خلکو چلند راباندې غمېده.

د ژمي دوې میاشتې چې تېرې سوې، د پوجیو وخت راورسېد. تریاک دې ورک سي له دومره خوارۍ سره. پوجي نو دا سې کېږي، چې د تریاکو د بوټو له منځه نور وا ښه للون کېږي. چېرته چې د تریاکو بوټي ګڼ وي، کوچني او کمزوري دا یې کښل کېږي او غټان یې پرېښوول کېږي. له هغه

وخته چې د ترياکو بوټي د ګوتې د يوه بند په برابر سي، تر څو چې له لوښته اوړي، پنځه- شپږ واري پوجي کېږي. پوجيګر د سهار تر لمانځه وروسته پر دوو پښو ورته کښېني، ان تر غرمې پورې همداسې اخته وي. بيا چې د غرمې ډوډۍ يې وخوړه بېدېږي، پر دريو بجو راکښېني. تر چايو او د ماسپښين تر لمانځه وروسته بيا تر ماښامه کار کوي. ياره خلک خپل اولاد دومره نه نازوي، څومره چې ترياک نازوي. په يو حساب خو دوی هم نه دي ملامت. که نور هر څه وکري، د واټرپمپ د تېلو پيسې نه باسي. يوازې ترياک دي، چې د دوی ګوزاره پرې جوړه ده. د پوجيو په موسم کښې ګرده خلک خپل زامن له مکتبو څخه اوباسي او پوجي وربانديي کوي. استادان هم ورته خوشاله وي، دوی هم ببغمه پر خپلو ځمکو کار کوي.

اکا مې هم خپله ځمکه کرلې وه او هم يې د بل سړي ځمکه په نيمايي نيولې وه. هغه سړي بوړی نه درلوده. اکا به له خپلې بوړی د هغه ځمکه اوبوله. د تېلو او موبلينو پيسې، تخم، کود هرڅه يې په نيمايي سره پرې کول. اکا پخپله په کجکي بازار کښې خپل دوکان ته ته، تورکی يې هم ببوه؛ نو ماته يې وويل، چې پر پوجيګرو وګرځم او د چايو او ډوډۍ غم يې وکړم. د پوجيو له غمه چې خلاص سو، د نېش وهلو وار راورسېد. دا نو د ثور د منځ شپې وې. ګرمی بيخي بلا کړې وه. د نېش وهلو کار تر پوجيو هم سخت و. اته، نه کسه نېشګر به سره خوا په خوا ودرېدل او د پټي له يوه سره به يې تر بل سره په تلو تلو کښې د ترياکو پر غوزو نېشونه وهل. پر سبا يې بيا د همدې ترياکو شېدې په ترياکيو کښې راټولولې. د ترياکو ترخه وږم له لاندې او سوځنده لمر له پاسه، د سړي سر داسې ګنګساوه، لکه نېشه چې

يې کړې وي. ځوانان له نورو ولايتونو ، ان له کابل او لغمانه هم د کار لپاره زموږ سيمو ته راتلل. دوی ته مو په مزدورۍ کښې پيسې نه ورکولې. هغوی به هم په حاصل کښې پينځمه يا شپږمه برخه شريکان وو. عجيبه خلک وو ، ټوله ورځ ستومانه کار او د شپې تر يوولس – دولسو بجو پورې ورقې. دوی هم زموږ د کليوالو چمونه زده کړي وو. حسابي توره د هر يوه زده وه. دا نو خورا سخته لوبه ده. د ګردو دوه پينځوس ورقو حساب به نيسې، چې د کوم رنګ کومه ورقه تللې ده او کومه يې له چا سره پاته ده، که دې حساب غلط کړ؛ نو تاوان درځي. د پتاسو غابونه وو ، چې خالي کېدل به، د شنو چايو ترموزونه به يو په بل پسې تشېدل. زه حيران وم، چې دوی ولې خپل وخت پر دې عبثو کارونو تېروي. د دوی حافظه دومره ښه وه، چې د ګردو ورقو حساب يې په ذهن کښې ساتلی سو ؛ نو که سبقان يې ويلي وای، هرڅه به يې څومره ښه زده سوي وو.

ترياکو يو بل غم هم جوړ کړی و. مقتديانو به خپلو امامانو ته په زکات او سرسايه کښې ترياک ورکول؛ نو ځکه امامتې خورا ډېرې سوې وې. پخوا به که په يوه کلي کښې يو يا دوه جوماته وو ، اوس پينځو شپږو ته رسېدلي وو. ورسره نشه يان هم زيات سوي وو. د چرسو څکول خو نوره معمولي کيسه وه. هر مازيګر د دوکانو مخې ته چرسيان راټولېدل او سګرټيان به يې لګول. په هر کور کښې د ترياکو کڅوړې هر ځای پرتې وې. کله خو به ځينو هلکانو ، چې له مور او پلار سره به يې لانجه کړې وه، د ځان وژلو په نيت به يې دومره ترياک وخوړل، چې بېسده به کلينيکو ته وړل کېدل.

له چاروا کو سره هم اکثره همدا چرسیان، پوډریان او جوارګر ولاړ وو. د دوی ګزمې به چې پر هر چا پېښې سوې؛ نو تاوان به یې خامخا وراړاوه. کله به چې امریکایان ورسره راتلل؛ نو سم د سرېي زامن به ځنې جوړ سو؛ خو دلته بیا بل غم و. یو نه یو کس به یې خامخا امریکایانو ته په لاس ورکاوه، چې دا القاعده دی. ځینې کسان خو یې ان ګوانتانامو ته استولي وو. د امریکایانو په لیدو ډېر ځورېدم. ځان راته بد ابسېد، چې زه د سرکوزو په شان ورته ګورم او دوی بې غمه ګرځي.

په کلي کښې مې دویم کال هم همدا سې تېر سو. د تریاکو راټولول، چې خلاص سول، بیا وزګار سوم. نور نو بېخي وخت نه راباندې تېرېده. له خلکو سره مې هم نه وه جوړه. هر مازدیګر به د زاړه ښار غونډۍ ته تلم او د ماښام تر اذانه پورې به هورې کښېناستم. زوړ ښار زموږ د کلي په څنګ کښې و. دا د یوې لویې کلا پاتې شونې وې، چې په منځ کښې یې یوه نیغه غونډۍ ولاړه وه او چارچاپېره یې نړېدلي دېوالونه. هر دېوال یې پنځه شپږ سوه ګزه به اوږد و. په هر ګوټ کښې یې د نړېدلو برجونو نخښې ښکارېدې. سپین ږیرو ویل، چې دا د امیر کروړ ښار و؛ ځکه خو یې زوړ ښار باله. دوی ویل، چې ډېر کلونه پخوا امیر کروړ یو پاچا تېر سوی. داسې ښکارېدل، چې پخوا به د دې غونډۍ پر ځای کومه کلا ولاړه وه؛ ځکه چې ځای ځای پکښې ګچ او اومې خښتې ښکارېدلې. ځینو کسانو پکښې کیندنې هم کړې وې. خلکو ویل، چې یو نیم کس ته سره زر او زاړه لوښي په لاس ورغلي دي. یو مازدیګر پر غونډۍ ناست وم، چې د کاریز موغرې د کلي یو ځوان راغی، زما خوا ته کښېناست. هغه ولي محمد نومېده. پلار یې امریکایانو

په ګوانتهانامو کښې بندي کړی و. کله کله به مې له هغه سره د زړه خواله کوله. هغه هم هرڅا ته حال نسو ویلای؛ نو ځکه به ما ته راته. ولي محمد راته وویل:

ـ شریکه دې شین سترګو ته دې پام دی؟

ما وویل: هو کې، ښه یې وینم؛ خو څه وکړو؟ څه مو له لاسه نه دي پوره.

ـ په دهراوت کښې طالبان سره راغونډ سوي دي.

ـ نو ته څه وایې، چې هورې ولاړ سو؟

ـ شریکه زما خو ورته سودا ده، چې ولاړ سم.

ـ کلیوالو ته به څه وایو؟

ـ په کلي کښې به وو ایو، چې مونږ د بلې ناوې دایرې ته ځو، چې سبقان ووایو.

بله هفته دواړه د دهراوت خوا ته وخوځېدو.

مور ته مې په پټه وویل، چې زه بېرته کوټې ته خپلې مدرسې ته ځم؛ خو چې نورو ته حال ونه وايي.

د دهراوت په غرونو کښې له طالبانو سره یو ځای سو. هغوی به له ولي محمد سره له پخوا پېژندل، ځکه خو ښه ټینګ روغبړ یې ورسره وکړ. څو ورځې یې راته د راکټ او ثقیل د استعمال ټرېننګ راکړ. د لاسي بمونو او د ټانک ضد ماینونو په چم یې هم بلد کړو. ما د وسلو استعمال ژر زده کړ. ولي محمد هم بد نه و؛ خو هغه یو څه ډارن و. پر دویمه هفته خبر راغی، چې د امریکایانو قواوې پر دې لاره تېرېږي. موږ ورته ځانونه تیار کړل. په یوه دره کښې په کمین ورته کښېناستو. دا نو یوه تنګه دره وه، چې د هسکو تورو غرونو په منځ کښې لکه لوی ښامار اوږده غځېدلې وه. درې په بر سر کښې څو لارې لرلې؛ خو دا بل سر یې یوه لاره درلوده، چې د ښتې ته وتله. لاندې نرۍ لاره او په خوا کښې یې سیند و. موږ د درې په همدې سر په یوه پېچومې کښې دوه ځایه د ټانک ضد ریموټ والا ماینونه ښخ کړل. د ماین په فیوز پورې مو دوه مزي وتړل. مزي بیا په یوه ټیکلي پورې تړل سوي وو. له ټیکلي څخه دوه نور مزي یوې اویا امپیرې بټرۍ ته ورغلي وو. بټرۍ مو هم د ماین تر څنګ ښخه کړه. د ماین پر برابر د غره یوه ډبره مو په رنګ باندې سره کړه. مخامخ د درې په بله ډډه کښې یو عرب مجاهد زموږ له څو انډیوالانو سره پټ سوی و. ریموټ د عرب مجاهد په لاس کښې و. زموږ انډیوالانو ته یې د ریموټ استعمال ورزده کاوه. موږ ته یې په ټریننګ کښې راښوولي وو، چې څنګه د کفارو اول موټر، سرې ډبرې ته ورسېد، باید د ریموټ تنۍ کښېکاږو.

د درې په دواړو خواوو کښې زموږ یو- یونیم سل مېږونه پټ وو. له ما سره راکټ و. د سهار لمونځونه، چې مو وکړل، په مورچو کښې کښېناستو. لمر ختلی و، چې د امریکایانو د موټرو غرهار مو واورېد. زړه مې ټوپونه وهل. خورا خوشاله وم، چې نن مې د جهاد ارمان پوره کېده. شېبه وروسته د هغوی اول ټانک زما له مخې تېر سو. زه د غره پر سر د یوې ډبرې شاته پټ وم. موږ ته مشرانو ویلي وو، چې څنګه د امریکانو پر اول موټر ماین پټاو سو، تاسې به ډزې پیلوئ. د کتار په سر کښې دوه خړ امریکایي ټانګان روان وو. ورپسې پنځه- شپږ برګ رېنجر موټران تېر سول، چې ماین پټاو سو.

د الله اکبر نارې پورته سوې. ما د راکټ ډز وکړ. د یوه رېنجر منځ مې په نخښنه کړی و. ګړز سو، سرې لمبې ترې پورته سوې. ژر مې بل راکټ ورته برابر کړ. ورپسې موټر مې هم وویشت. زموږ انډیوالانو د ثقیل ضربې کولې. له لاندې د امریکایانو بوغارې پورته وې. د هغوې مرمۍ زموږ شاوخوا ته پر ډبرو منبتې. پوه نسوم، چې څونه وخت مو سره وډزول؛ خو یو وخت مو پام سو، چې د هغوی له خوا مرمۍ نه راځي. د تکبیر په نارو ورښوه سوو. له هغو موټرانو، چې ما ویشتلي وو، د خړو لوګیو په منځ کښې لا د اور کوچنۍ لمبې ولاړېدې. ښه ورنژدې سوم. د اول موټر په منځ کښې پینځه کسه وطني امریکایان سوځېدلي وو. د دویم رېنجر د مخ بانټ او انجن لادرکه و. په سیټ کښې یې یوازې د یوه کس دواړه لینګي پر سوځېدلي چوکۍ سکاره سوي وو، نور بدن یې د موټر له خلاصې دروازې د باندې غورځېدلی و. د موټرانو په دوړاو خواو او د سیند په څنډه کښې بلا ډېر مړي

پراته وو. نور انډیولان مې پر مړیو گرځېدل او وسلې یې راټولولې؛ خو ما سیل کاوه. یو چا ږغ وکړ:

هلئ دلته راسئ. دا خو ژوندی دی.

په منډه د کتار پای سر ته ولاړو. یوه امریکایي پر اړخ پروت و. خپله پښه یې ټینګه نیولې وه، بوغارې یې وهلې. یوه پایڅه یې له ورانه تر پوندې پورې په وینو سره وه. زموږ یو مشر راورسېد. امریکایی یې پر مخې پرې ایست. د خپل واسکټ له جیبه یې چاړه راواېسته. د هغه د وسپنیزې خولۍ تسمه یې غوڅه کړه. خولۍ یې ایسته سیند ته گوزار کړه. د هغه پر شا باندې یې خپله چپه پښه کښېښووه. د چپ لاس دوې گوتې یې د امریکایي په سترگو کښې ورومنډې. نورې گوتې یې د هغه په تندي او سر کښې ټینګې کړې او سر یې پورته خوا راقات کړ.

امریکایي ژړل. چیغې یې وهلې. په خپله ژبه یې څه ویل؛ خو موږ پرې نه پوهېدلو.

مشر الله اکبر وویل، د هغه پر ستوني یې چاړه تېره کړه. وینې دارې وهلې. مشر د هغه سر بېخي غوڅ کړ. بیا یې پرې شوی سر تر ویښتو ونیو. پورته یې کړ. پر مخ باندې یې ناړې ورتو کړې. ما نور ورته نسو کتلای. بوږنېدلی وم. مخ مې بلې خوا ته واړاوه.

يوه انډيوال مو پاس له غره شخه چيغه کړه: هلئ چې طيارې راغلې. ځانونه پټ کړئ.

مخ په بره مې منډه کړه. يوې سوړې ته ورسېدم. پکښې ورننوتم. شپېه نه وه تېره، چې ګړزهار سو. داسې درنې چاودنې وسوې، چې غر يې له غره سره وښوراوه. د سوړې له چته خو ډبرې راخطا سوې. سوړه له دوړو ډکه سوه. ما ويل اوس به غر راباندې چپه سي. چې ګړزهار چوپ سو راووتم. امريکايانو خپل موټران په بمونو ويشتلي وو. له ګردو موټرانو شخه تور دودونه پورته وو. زموږ ځينې انډيولان هم په بمانو لګېدلي وو. ځوک شهيدان او ځوک ټپيان سوي وو. د امريکايانو مړي ترې تم سوي وو؛ خو د وطني امريکايانو جسدونه هماغسې پراته وو.

په کليو کښې د امريکايانو جاسوسان زيات وو. مشرانو راته وويل، چې اوس به خامخا ډېره قوا را پسې راسي او تلاشي به وکړي؛ نو ټول به سره خواره سو. چې بل عمليات مو کاوه، بيا به خبر درکړو.

يوه پنجابي ډاکټر زموږ د ټپيانو علاج وکړ؛ خو د پېنځو کسانو ټپونه سخت وو. مشرانو ما ته وويل، چې ته خو په کوټه کښې بلد يې؛ نو ته به له ځو نورو انډيوالانو سره دغه ټپيان کوټې ته ورسوې. ټپيان مو په دوو ډاټسنو کښې واچول، روان سو. يو څه مزل مو کړی و، چې د تور سرو ژړا و فريادونه مو واورېدل. لږ وړاندې مې پر لاره د يوه ماشوم تور پلاستيکي بوټ ولېد. موټر مو ودراوه، زه ورکښېنته سوم. يوه ډنګره توره ښځه په بوټ

کښېږي وه. پښه تر زنګانه لاندې غوځه وه. د دوو هډوکو سپين سرونه د پلو په منځ کښې ښکارېدل. ټوله پښه او د بوټ يوه څنډه په توربخونو سرو وينو لړلې وه. نوکې بره د غره په لمن کښې ځو مېږو او وزو بوغارې کولې، ها خوا دې خوا يې ترهېدلې منډې وهلې. زه وروختم. هورې د لس دولسو کالو ماشوم ټوک ټوک پروت و. کالي يې داسې پرې پرې وو، چې ته وا چا به په چړې پرې کړي وي. سر او مخ يې ګرده سوځېدلي وو. ګرد سره د پېژندلو نه و. سترګې يې راوتلې وې. د سترګو ژورغالي يې داسې ښکارېدې لکه په تناره کښې، چې سرې سکروټې پرتې وي. ګرده بدن يې زخمي زخمي وو. د غوځې پښې له ټپه يې ټينګه تور بخونه وينه د ژېړو وښو پر سر نرۍ لاره جوړه کړې وه. ښايي له ماشوم سره به د خپلو مېږو د لوړې غم و؛ ځکه خو يې ترې وانښه په خپلو وينو اوبه کړې وو؛ خو وانښه خونخواره نه وو، وينه يې نه وه څښښلې. ځو ګامه بره دبرې داسې سوځېدلې وې، چې لا هم تاو ځنې لټېده.

شا و خوا ته د ځو مېږو او وزو مړي هم پراته وو. د هلک مړی مو په موټر کښې واچاوه. د درې په سر کښې د لس پينځه لسو کورونو يو کوچنی کلی و. امريکايانو پر دې کلي هم بمان غورځولي وو. شپږ اوه کوره يې خچ پچ کړي وو. تور سرې، کوچنيان او سپين ږيري يې ګرد سره تر خاورو لاندې کړي وو. د کوچنيانو او تور سرو بوغارو کلی په سر اخيستی و. د نړېدلو کورونو له منځه خړ دودونه لټېدل. کليوالو د خاورو په کوټو کښې خپل عزيزان لټول. د لوښو ټوټې او د نياليو نيم روغ نيم سوځېدلي ټوکران يې له خاورو راايستل. د کليوالو اروا هم په مورېنه وه خبره، چې امريکايانو ته مو

لاره نیولې ده؛ خو دې بې غیرتانو داسې ظلم وربانديې کړی و. سخت درد راغلی و، چې ډغرې مو ړ ورسره وهو؛ خو کسات یې له تور سرو اخلې. پر ځمکه ولله که رانه خلاص سي؛ خو څه وکړو اسمان ته مو لاس نه رسي.

زما خوا هغه امریکایي ته بده وه، چې زموږ مشر یې سر غوڅاوه؛ خو د کلیوالو حال چې مې ولید، پوه سوم، چې پر کفارو رحمېدل غلط دي. ما په ستهلایټ ټېلفون کښې مشر ته خبر ورکړ، چې د کلیوالو مرستې ته دې څوک راولېږي. د هلک مړی مو راکښته کړ. څو تنه کلیوال زموږ خوا ته راغلل. هر یوه له بل څخه پوښتنه کوله: څوک دی؟ ودې پېژانده؟

چا وویل: دا کالي خو یې د ګلالي دي.

بل یې هغه ټونګه کړ: غلی سه، چې مور یې راغله.

شببه نه وه تېره، چې یوه په عمر پخه ښځه راورسېده. چې ښه رانژدې سوه، ویې پوښتل: دا څوک دی؟

ټول غلي وو.

هغې د خلکو په منځ کښې ځان ته لاره جوړه کړه، د مړي خوا ته کښېناسته، د هلک د څیرې لستوني له منځه یې د هغه مټ ته لاس یوور. د تاویز بند یې په ګوتو راکښ کړ، تاویز یې راوایست، یو دم یې چیغه کړه: وه خدایه!

په خپل مخ باندې يې د څپېړو باران جوړ کړ، نارې سورې يې پيل کړې: وه د ګلالې پلاره ! څه سوې؟ بوره يې کړم. چېرته يې ځان راورسوه.

درګرده يې چيغې وهلې، په غبرګو لاسونو يې پر سر خاورې بادولې، وېښته يې شکول، د مړي پر ټټر يې سر لګاوه، بيا پورته کېده. د لېونيانو په شان يې څو ګامه بره منډې وهلې، بېرته راګرځېده، بيا بلې خوا ته ځغسته، بېرته د مړي څنګ ته راتله. څو نورې تور سرې راورسېدې، هغه يې ټينګه کړه. ما نور ځان نسو ټينګولای. اوښکې مې بې اختياره وبهېدې. مخ مې موټړ خوا ته کړ. د لونګۍ په شف باندې مې اوښکې پاکې کړې. موټړ ته وختم. د لاس په اشاره مې موټړوان پوه کړ، چې حرکت وکړي. تر ډېره ځنډه ټول غلي وو. په موټر کښې داسې چوپتيا وه، لکه په هديره کښې چې وي.

له انډيوالانو سره مې د غرو پر لارو دوه ورځې مزل وکړ، ايله چې کوټې ته ورسېدو. په کوټه کښې زموږ نور انډيوالان د ډېره وو. هغوی ټپيان يوه هسپتال ته يوړل. زه د مدرسې پر لور رهي سوم. چې څنګه مدرسې ته ورسېدم پر عبدالهادي مې سترګې خوږې سوې.

د مولوي صاحب پوښتنه مې ځنې وکړه. هغه وويل، چې مولوي صاحب ډېر يادولې. دواړه ورغلو. ما ورته د خپلې تورې کيسه وکړه.

مولوي صاحب پر اوږه وټپولوم، ویې ویل: زه پوهېدم چې ته به د ما ارمان پوره کیې. خدای دې اجرونه درکي.

بیا مې پر کلیوالو د امریکایانو د بمبارۍ کیسه ورته وکړه. د هغوی له سترګو اوښکې روانې سوې.

تر څو ورځو پورې د عبدالهادي د پوښتنو له لاسه په عذاب وم: امریکایان څه ډول دي؟

د خنزیر غوښه یې خوړله؟

بربنډې مېرمنې ورسره وې؟

وایي چې دوی په ولاړو بولې کیې؟

په ریښتیا امریکایان د قران په پاڼو کونه پاکیې؟

داسې پوښتنې یې کولې، چې زه یې بېخي حیران کړی وم. ما وویل، چې زه خو د هغوی په منځ کښې نه وم، چې په هرڅه یې خبر اوسم.

بله ورځ یې وویل: اورېدلي مې دي، چې چارواکي عیسویان سوي دي، دا ریښتیا ده؟

ما وویل: نور خو مې نه دي لیدلي؛ خو زموږ د کلي قومندان لا لمونځ کاوه.

ـ وایې تهول شراب چښي؟

ـ نېخه (نه یم خبر). له شرابو یې خدای خبر؛ خو تهول چرسیان او پوډریان ورسره ولاړ دي.

څو ورځې وروسته ما غوښتل، چې بېرته له انډیوالانو سره دهراوت ته ولاړ سم. د دهراوت په غزا کښې زموږ مشر یو څو اوغانۍ په لاس راکړې وې. بیا چې کوټې ته راتلم شل زره کلداري یې د جېب خرڅ لپاره راکړې. د مولوي صاحب هغه پور مې نه و پرې کړی، چې د ادې د علاج لپاره یې راکړی و؛ نو ورغلم، چې حسنه یې ورکړم او د خدای پاماني ورسره وکړم. د مدرسې په انګړ کښې څو کسه طلبا تر مولوي صاحب راچاپېر وو. هغوی پوښتنې کولې او مولوي صاحب یې ځوابونه ویل. زه چې یې ولېدلم، راولاړ سو. طلباو ته یې وویل: شابه تاسې او دسونه وکئ، ماخام نیږدې دی.

پخپله له عبدالهادي سره زما خوا ته راروان سو. ما ورته پیسې ونیولې. هغه راته حیران وکتل. موسکی سو. ویې ویل: دا چې شی دي؟

ما وویل: استاده! دا هغه پیسې دي، چې تاسو زما د مور اپرېشن ته راکړې وې.

پر اوږه يې لاس راکښېښوو. په خندا يې وويل: خه، خه. نو ته د همدې د پاره راغلې وې؟

ـ نه استاده، سبا له خيره زما انډيوالان بېرته ځي. زما نيت و، چې ورسره ولاړ سم. راغلم چې رخصت واخلم.

هغه د تسبو اړول بس کړل، ويې ويل: د غه راکټ او ټوپکې خو هرسوک چلوې شي. ته او عبدالهادي بل کار له جوړ يې.

ما وويل: پوهېږم، استاده تاسې غواړاست، چې په مدرسه کښې پاته سم. سبقان مې شروع کم.

ـ نه بچيه. نن سبا د تعليم نه جهاد ډېر اهم دي.

ـ زه هم جهاد ته ځم کنه.

سترګې يې زما له سترګو لرې کړې. د مدرسې د مينارې سر ته يې، چې د مازديګر لمر روښانه کړی و، وکتل. لويه ساه يې واخيسته، ويې ويل: تاسې بايد د بمونو جوړول زده کئ. زه به مو وزيرستان له بوزم. هلته به نور مجاهدين ټرېننګ درکي. دا کار هر سوک نشي کوای. ما له پته شتې، چې تاسې دواړه دا کار يادولې شې.

ما ورته کړه: استاده ! عبدالهادي به درسره ولاړ سي؛ خو زه بېرته ځم. موږ به نورې غزاګانې وکو.

زما خبرې یې راپرې کړې: بچیه ! جنګ له مازغه پکار دي. هر سوک بیا مازغه نلري. په ګولۍ باندې به یو کس ولې؛ خو ستا په یو بم باندې به شل پینزه ویشت کسه کفار ختمیګي؛ نو ته پخپله ووایه کوم کار فایده مند دې؟

د ماخستن تر لمانځه وروسته مو هم تر ډېر ناوخته پورې خبرې وکړې. مولوي صاحب د اصحابو د جهاد ډېرې کیسې وکړې. د حضرت سلمان فارس کیسه یې وکړه، چې د خندق په غزوه کښې یې رسول الله (ص) ته د خندق د کیندلو مشوره ورکړې وه او د عقل په مرسته یې قوي دښمن مات کړی و.

زه یې قانع کړم، چې د هغه خبره ومنم. زه او عبدالهادي چې د خوب لپاره د هغه له کوټې څخه ووتلو ، ما بیا ورته پیسې مخې ته کښېښووې. مولوي صاحب وویل: سبا د تا اندېوالان افغانستان له زي؟

ما وویل: هو استاده !

ـ نو دغه پیسې ورکه، چې د تا مور بې بې ته یې ورکي.

ـ استاده ! هغه به په پيسو څه وکي. دا تاسې وا خلئ خپلو بچو ته يې ولېږئ.

هغه زما سر ښکل کړ. سترګې يې د اسې وځلېدې، لکه تر ژړا د مخه چې د سړي په سترګو کښې اوښکې ځلېږي.

ويې ويل: ګوره عبدالستار جانه ! ته زما د زوی په شانتې يې. قسم دې، چې د زوی نه را له مخکې يې. واله دا پيسې دې مور بې بې له ولېږګه. ما له د هغې دعا هر سه دي.

د بابا تر مرګ وروسته دا اول ځل و، چې پلرنې مينه مې محسوسه کړه. پر هغه باندې رښتيا لکه اولاد ګران وم. د هغه لاسونه مې ښکل کړل. هېڅ کله مې د چا په لاسونو کښې داسې ګرمي نه وه ليدلې. ګومان مې کاوه، چې زړه مې ويلېږي. زړه مې غوښتل، چې چيغه وکړم، ټوپونه ووهم، والوزم. لکه يو درونډ بار مې چې له اوږو څخه لرې سوی وي، همداسې ځان راته سپک ښکارېده. زړه مې ويل، چې دی انسان دی که ملايک؟ له خدايه مې داسې موقع غوښته، چې د استاد احسان ورادا کړم.

سبا د سهار تر لمانځه وروسته د دهراوت انډيوالانو ته ورغلم. پيسې مې ورکړې. د کلي نوم او د اکا نوم مې هم وروښود، چې پيسې ورورسوي. په نخښنه کښې مې د جيب دسمال، چې ادې پکښې ګلان ګنډلي وو، ورکړ چې زما مور ته يې ورکړي.

دريیم څپرکی

ورځ رابانديې کال تېرېده. عبدالهادي کور ته تللی و. هغه چې راسره و، ګومان مې کاوه، چې ټول خپلوان راسره دي؛ خو په دې ورځو کښې پوهېدم، چې یوازې یم. ادې مې ډېره یادېده. دلته له نورو مجاهدینو سره بلد سوی وم؛ خو هغسې مې له هېچا سره نه لګېده لکه له عبدالهادي سره چې لګېده.

کله کله خپل وطن ته حیرانېږم. زمونږ ښارونه پاخه سړکان نه لري؛ خو په میرانشاه کښې ان ورو کلیو ته هم سړکان تېر سوي وو. زمونږ کلی د کجکي بند ته ډېر نژدې پروت دی؛ خو برق مو نه درلود. میرانشاه ته خدایزده له کوم ځایه راته؛ خو ان لرو درو ته هم د بجلي تارونه غځېدلي وو.

میرانشاه سخت غیرتي خلک لري؛ خو یو کار یې پر ما ښه نه لګېږي. چې کلیو ته ولاړ سې، ښځې او نارینه په ګډه په خپلو پټیو کښې کار کوي. پر ښځو باندې واښه شکوي، مال پیايي، ځینې خلک خو په ښځو باندې لو هم کوي. خو دوی بیا لکه د کوټې خلک نه دي، چې خپلې ښځې بازار ته پرېږدي. په ستر کښې ښه ټینګ دي. هر څوک د ځان پاچا دی. ټوپک او بربټ دوی ته د فرض و سنت حیثیت لري. هېڅوک بازار ته تش لاس نه ورځي. لکه د پخوانو خلکو کیسې، چې بابا مې راته کولې، دوی هم هماغسې پر ټټر باندې د مرمیو کتار تړي. کلاشینکوف ته دوی ماشین وايي او دومره یې ښکلي جوړوي، لکه ناوې چې سینګار کړې. دوه درې

داني ججوري په شنه او سره رابرېښېدونکې باندې سره خوا په خوا ترې. په ټوپکو پورې ځوړندې، غمي او کوچنۍ هینداري لګوي. لکه زمونږ خلک چې رخچینې (خولۍ) سینګاروي، دوی هماغسې شوقي ټوپکې جوړوي. ته وا چې مېړانه به په بربت پورې وي. څومره چې د چا بربتونه غټ وي، هماغومره د خلکو ښه ا ښسېږي. بربتور مېړونه خپل بربتونه د شړشمو په تېل غوړوي؛ خو دربغه چې دا خلک ږیرې خریي. له ملا صاحبانو او سپین ږیرو پرته نور څوک ږیره نه پرېږدي. که د ځوان پر مخ دې ږیره ولیده؛ نو پوه سه چې هغه د مدرسې طالب العلم دی.

دلته د پاکستان حکومت نه چلېږي. یو پولیټیکل چې یې بولي سته، هغه هم خدای خبر، چې څه کوي او څه نه کوي. قانون د خلکو خپل قانون دی. هماغه جرګې دي، نرخ دی او رواج دی. دوی دښمني ته بدي وایي. داسې کس به پیدا نه کړې، چې له چا سره یې بدي نه وي. بس هرڅوک چې پر خپل دښمن ورپېښ سو، ولي یې. داسې ورځ به نه وي، چې د میرانشاه په بازار کښې مړي ونه سي. خلک وایي، چې دلته د ((کیپات)) په نوم یو خوستوال و، ۹۹ مړي یې کړي وو. خلکو له هغه څخه د مېړانې اتل جوړ کړی و. اوس هم چېرته چې د غیرت خبره کېږي؛ نو د کیپات نوم ضرور ورسره یادېږي.

په بازار کښې د وسلو ډېر دوکانونه سته. له تمانچې څخه رانیولې تر راکټ او ثقیله پورې، ان توپ او هاوان هم پکښې خرڅېږي.

زموږ مرکز د بازار په څنډه کښې حقانيه دارالعلوم دی. دغه مدرسه زموږ د کوټې د مدرسې په څېر د مرمرو په ډبرو نه ده پوښل سوې. د ېوالونه يې له سمېټې خښتو جوړ دي. پر غولي باندې يې پخې خښتې لګېدلي دي. د مدرسې ناظم پنجابی دی؛ خو پښتو يې زده ده، هغه هم داسې چې (ږ) او (ژ) يو شان تلفظ کوي او (ښ) لکه (ش) ادا کوي. په دې درېو مياشتو کښې، چې زه او عبدالهادي دلته يو، مولوي نعماني صاحب دوه ځله زموږ پوښتنې ته راغلی دی. دا ځل چې له خيره راسي همدلته به پاته سي.

دلته هم ښه تکړه علما سته. موږ سبقان وايو او بمان جوړوو. د مدرسې شا ته بل لوی سرای دی، چې د ناظم له کوټې څخه لاره ورته تللې ده. د ناظم د کوټې له درګاه سره پيره دار ناست وي، يوازې هغه کسان بل سرای ته ورپرېږدي، چې مخصوص کارتونه لري. دغه سرای يوه لويه درګاه د سړک خوا ته هم لري. درګاه له خورا درنې او ډبلې وسپنې جوړه ده. کمزوری سړی يې په يوازې سر نه سي پورې کولای. دغه درګاه هم پيره دار لري او يوازې زموږ خپلو موټرانو ته د ننوتو اجازه ورکوي. په سرای کښې څو لوی لوی ګودامونه سته. په هر ګودام کښې درې څلور مازدا لارۍ ځايېږي. د ټولو کوټو کونجيانې له ناظم سره وي. له مدرسې سره په لګېدلي د ېوال پورې زموږ ورکشاپ پروت دی. د ورکشاپ په اوږدو کښې يو اوږد مېز ولاړ دی. شاوخوا ته په دېوالونو پورې وسپنيزې الماری لګېدلي دي. ټروټيل، سي فور (C4)، ټي ان ټي، پټن PTN، د بېرنګانو مردکي، د ټټاری مېخونه، رابر ټېپ، او څو ډوله نرې او ډبل مزي په الماريو کښې جلا جلا اېښوول سوي دي.

موږ څو رقم بمان جوړوو. یو ټایمر والا بم دی. د دې بم فیوز په مزو باندې یوې ګړۍ پورې تړل کېږي. ګړۍ چې پر هر وخت برابر کړې، هماغه وخت د مزو دواړه سرونه سره لګېږي او فیوز چوي. د فیوز په چولو سره ټول بم پټاوېږي. ټایمر بمان معمولاً د غوړو په ټیمانو یا په بخار د پګونو کښې لګوو، بیا یې د بایسېکل شاته او یا په رېړیو کښې ږدو. دغه بم والا بایسېکل یا رېړۍ پر داسې لارو دروو، چې د کفارو موټران پر تېرېږي.

ټي ان ټي داسې باروت دي، چې پټاو سي په ثانیه کښې ۹۵۰۰ مټره واټن وهي. هر شی چې مخې ته یې ورسي، ټوټې ټوټې کوي یې. نورو باروتو ته که اوبه وروړسي، بیا سم کار نه کوي؛ خو پر دې باندې اوبه تاثیر نه لري.

پټن بیا تر ټي ان ټي لا نامي دي. دا په ثانیه کښې ۱۲۵۰۰ مټره مزل کوي. د خپل خواوشا ټول شیان په چرو بدلوي. بیخي لکه ګرنېټ (لاسي بم)، چې هره ټوټه یې د ګولۍ کار کوي، دا هم له هر شي څخه ګولۍ جوړوي. تک سپین لکه واورې دي. چې په لاس کښې یې ټینګ کړې، لکه واوره سره غونجېږي. داسې بښه بلېږي، چې شنې لمبې څنې خېژي؛ خو دود نه لري.

موږ د فدایانو په واسکټونو او موټرانو کښې له همدې موادو کار اخلو. شپږ کیلو پټن د هر واسکټ په لاندنيو وت کښې ګرد چاپېره هواروو. شاوخوا ته یې د واسکټ په بل وت کښې د بېرینګ چرې او د ټټارۍ مېخونه اچوو. یو کوچنی فیوز د پټن په منځ کښې لګوو، چې له دوو سرونو یې نري تارونه راوتلي دي. دغه تارونه په یوه بټن پورې نښلوو. هر وخت چې

فدايي کفارو ته ورننژدې سو، بټن کښېکاږي، سم له واره فيوز پټاو کېږي او ورسره پټن چوي. په واسکټ کښې هر مېخ لکه مرمۍ الوزي او چې پر هر چا ولګېږي؛ نو کار يې ورسموي.

په موټرانو کښې هم له PTN څخه کار اخلو. موټران يا له افغانستانه راځي يا يې همدلته رانيسو. د افغانستان نقلي پلېټونه راسره ډېر دي. ځيني غله له افغانستانه د غلا موټران دلته راولي او له دې ځايه غلا کړي موټران هلته بيايي. زموږ کسان له هغوی څخه موټر رانيسي، پلېټونه يې الېشوي او موږ يې د فدايانو د حملو لپاره برابرو. غله هم د پاکستان له مليشو سره لاره لري او هم د افغانستان له پوليسو سره، دواړه د پيسو سپي دي. غله چې يو څو روپۍ ورته ونيسي، هر څه تېروی سي. غله دغه فدايي موټران هر ځای ته، چې موږ وروښيو، بيايي؛ خو زموږ يو دوه کسه انډيوالان هم ورسره ځي، چې بيا غداري ونه کړي.

موټر چې موږ ته راسي؛ نو زموږ مستري انډيوالان ورباندې لګېږي. سيټونه، سوېچبورډ، د دروازو پوښونه او ټولبکس يې خلاصوي. بيا موږ په دريو ځايونو کښې پټن ږدو. د موټروان تر سيټ لاندې، په ټولبکس کښې او تر سوېچبورډ لاندې. درې واړه ځايونه په نريو مزو له يو بل سره نښلوو. شاوخوا ته يې ټروټيل، ګرنېټ، د ((بي ام يو)) ګولۍ، د ((هاوان)) او ((ار پي جي)) مرمۍ او نور شيان ږدو. د موټر د دروازو منځ هم په مېخونو ډکوو. فيوز د موټروان تر سيټ لاندې لګوو، چې پخپله فدايي ټوټې ټوټې سي او پس له حملې د پېژندلو نه وي. پخوا به مو د فيوز مزي په

يوه بل شي پورې نښلول، چې په ريموټ باندې کار کوي؛ خو اوس امريکايان له خپلو موټرانو داسې يو شی خپروي، چې ګرد چاپېره په پېنځوس مترو کښې ريموټ کار نه کوي؛ نو اوس د فيوز مزي د سوېچبورډ له يوه سوېچ سره هم نښلوو. که ريموټ کار ونه کړي، فدايي به دغه سوېچ کښېکاږي.

درې مياشتې نورې هم تېرې سوې. په مېرانشاه کښې مې شپږمه مياشت پوره سوه. درې مياشتې مخکې چې عبدالهادي کور ته ولاړ ببېرته رانغی. مولوي نعماني صاحب وويل، چې هغه اوس مدرسې ته هم نه ورځي. پلار يې د کندهار په ښار کښې خپل کور جوړ کړی او کډه يې وړې وه.

عبدالهادي پخپله ښه غيرتي ځوان و؛ خو پلار يې زما د تره په شان ټول عمر پر کور تېر کړی و.

ما ويل مولوی صاحب به له هغه خپه وي؛ خو داسې نه و.

نعماني صاحب وويل: ((د مور و پلار خدمت هم د جهاد اجر لري))

مولوی صاحب خورا لوی زړه لري؛ خو زه له عبدالهادي پر دې خپه وم، چې يو رخصت يې هم رانه وانه خيست. ان يو ټېلفون يې هم راته ونه کړ. ما څو وارې ورته زنګ وواهه؛ خو ټېلفون به يې هر ځل بند و. ګومان کوم هغه

وېرېده، چې زه ورته ټېنګ نه سم، چې بېرته راسه؛ ځکه خو ټېلفون به يې هر وخت بند و.

په دې درېو مياشتو کښې، چې عبدالهادي را ښخه تللی و، دومره ښه و چې مولوي صاحب دلې و. هغه هره جمعه کور ته ته. دوې شپې يې تېرولې او بيا بېرته راته. کله کله کوټې ته هم ته. هورې يې ډېرې شپې کولې. تېر ځل چې کوټې ته تللی و، زموږ يو کليوال يې په مدرسه کښې ليدلی و. هغه ورته ويلي و، چې زموږ د سيمې ګردې ناوې طالبانو فتح کړې دي، يوازې د کجکي بازار د چارواکو په لاس کښې دی.

د نعماني صاحب په راتګ سره د طلباوو شمېر زيات سوی و. طلبا به دلته هم هماغسې پرې راټولېدل، لکه په کوټه کښې چې به راټولېدل. زما وخت اکثره په سبقانو تېرېده. په دې ورځو کښې مو فدايان بيخي لږ سوي وو؛ ځکه خو د بمانو او فدايي واسکټونو جوړولو ته دومره ضرورت نه وو.

يوه ورځ نعماني صاحب واني ته بوتلم. دا د جنوبي وزيرستان مرکز دی. هلته يوه لويه مدرسه وه. د فدايانو ټرېننګ هم هورې کېده. موږ اکثره وخت واسکټونه دوی ته استول او يا فدايان تر ټرېننګ وروسته مېرانشاه ته راتلل او موږ به واسکټونه ورکول. د ټرېننګ خوني ته ننوتو. پنځه شپږ تنه فدايان ناست وو، ټي وي ته يې کتل. په ټي وي کښې يو سورمخی بيزو وزمه سړی، چې توربخونه دريشي او سره نيکټايي يې اغوستې وه، د يوه قره قلي خولۍ والا تر څنګ ناست و. سورمخي ږيره او برېتونه خرييلي وو،

سرتور سر ناست و. د هغه بل پر تن بیا سپین کالي او شنه چپنه وه، می ورېجي ږیره او برېتونه یې همدومره وو، لکه لس شپې د مخه چې یې خریيلي وي. دوی د یوې لویې کوټې په بر سر کښې ناست وو. په دا بل سر کښې یې نور رنګ رنګ دریشۍ والا پر چوکیو ناست وو. په منځ کښې یوه دنګه غنم رنګه لغړه ښځه، چې یوازې شرمګاه او تیونه یې پټ وو، نڅېدله. نورو ورته چکچکې وهلې. د ښځې ژېړ بخوني اوږده ویښتان پر اوږو یې پراته وو او د هغې له تاوېدو سره په هوا کښې چورلېدل. هماغه هلک مې رایاد سو، چې زموږ د کلي د قومندان په کور کښې نڅېده. په ټي وي کښې، چې سورمخی ښکاره سو، ټړننګ والا په کوم بټن کښې ګوته ووهله. تصویر همدا سې ولاړ پاته سو. ټړننګ والا له رنګه پنجابیانو غوندې و؛ خو پښتو یې ویله. له فدایانو څخه یې وپوښتل: دا سوک دې؟

ټولو په یوه ږغ وویل: شیطان بوش.

هغه بیا وپوښتل: دا بل یې سوک دې؟

بیا ټولو د تجوید د شاګردانو په شان یو ځایي وویل: مرتد کرزی.

هغه بیا پر بټنو ګوتې ووهلې. بل تصویر راغی. ویې ویل: دا چې ګډېږي دا سوک دې؟

ــ د کرزي رنډی لور ده.

نعماني صاحب تر لاس ونیولم، له کوټې څخه ووتو.

ما ورته کړه: استاده ! دا خلک څه ناروا کارونه کیږي؟ ولې په فدایانو داسې شیان ګوري؟

ــ د دې د پاره چې پوې شي، چې کافران سه سه کارونه کیږي.

ــ تاسو خو ویل، چې تېي وي او سي ډي ناروا دي.

ــ ناروا دي؛ خو ګوره بچیه ! دلته مطلوب اهم دې. زمونګه مطلوب ګډا نه دې. زمونګه مطلوب د تېي وي کتل نه دې. زمونګه مطلوب هغه کسان دي، چې د قسې کارونه کیږي. فدایان چې د دوی کارونه په خپلو سترګو ووینې، بیا به یې باور رایشي، چې مونګه رختیا ویل.

زما زړه ته نه لوېدل، چې یو پښتون دې دومره بې غیرته سي، چې لوریې د نورو په مخ کښې لغړه ونخېږي؛ خو د خپل کلي قومندان رایاد سو، چې هلکانو سره یې څه څه کارونه کول. په زړه کښې مې وویل: قومندان چې یې هغسې وي، پخپله به خود همداسې وي.

بیا مې هم باور نه کېده. نعماني صاحب ته مې وویل: دا په رښتیا د کرزي لور وه؟

هغه وویل: ته لا اوس هم شک کیږې؟ تا خو په خپلو سترګو اولیدل کنه.

شپه مو په وانه کښې وه. نیمه شپه راویښ سوم. غسل را باندې اوښتی و. حمام ته ولاړم. که ګورم چې له دوو نورو حمامونو هم د اوبو شړپا راځي. زما په ګومان په هغه شپه فدایان هم احتلام سوي وو.

یوه ورځ د مدرسې د ناظم کوټې ته ولاړم. نعماني صاحب په کوټه کښې چابک چابک دې خوا ها خوا ګرځېده. غومبرې یې سره اوښتې وو، پر تندې یې ګونځې راغلې وې. خوله پرې راماته وه. د خولې په کونجونو کښې یې سپین ځګ ښکارېده. ناظم ته یې په پنجابي باندې څه ویل. ناظم چوپه خوله ولاړ و.

ما تر دې وخته نعماني صاحب داسې په غوسه نه و لیدلی. وېرېدلی وم؛ خو بیا مې زړه غټ کړ. پوښتنه مې وکړه: استاده خیر خو به وي؟

له جیبه یې دسمال راوایست، د خولې ځګ یې پاک کړ، د تندې خوله یې وچه کړه. موسکی سو، ویې ویل: سه نیشتې. هسې دې بې غیرتانو له په غوسه وم.

ـ استاده څوک یادوې؟

ـ هغه په وانه کې چې مو لیدلي وو، هغه فدایانو بې غیرتي اوکړه.

ـ څنګه بې غیرتي؟

ـ ډاربېدلي دي. مجاهدینو ان کابل ته بیولي وو. د کفارو ګاډو ته یې بم رسولي وو ، ټول ګاډي تېر شوي دي؛ خو دا دله ګان بېرته تې راغلي دي.

وینه مې په جوش راغلې وه، چې دا څه ناځوانه خلک دي. د دین لپاره دونه کار هم نه سي کولای. هغوی ته مې غابنونه چیچل؛ خو د نعماني صاحب د تسل لپاره مې وویل: استاده ! خیر دی، نور فدایان به راپیدا سي. زموږ خلک خورا غیرتي خلک دي.

ـ هو بچی ! فدایان به خود پیدا شي؛ خو د دوی بې غیرتي اوګوره. ګټلې جنت یې بایلودو.

ـ استاده ! که وایاست زه به ورسم.

ـ نه، نه. ته به نه ورزې.

ـ ولې استاده ! جنت دې پر ما نه لورېږي؟

ـ دا سه وایې؟ جنتونه مې درپېرزو دي.

ـ نو بیا؟

ـ بس، اوس يې وخت نه دی.

دې سره نعماني صاحب په چورت کښې ډوب سو.

پر سبا يې هغه خپل کور ته ولاړ. دا ځل يې پوره دوې هفتې تېرې کړې. زړه مې ډېر تنګ سوی و. هېڅ شي خوند نه راکاوه. لمونځونه مې هم د زړه په حضور نه وو. يو وخت به مې کتل، چې لمونځ مې خلاص کړی، دعا کوم. چې هرڅه به مې فکر کاوه، نه مې رایادېدل، چې کوم سورتونه او کوم ايتونه مې ويلي دي. په ذکرونو مې هم د زړه کرار نه راته. ادې مې ډېره يادېدله. په تورکي او ان په اکا پسې خپه سوی وم. ما ډېر کلونه له هغوی لرې تېر کړي وو؛ خو هېڅکله دومره نه وم خپه سوی. دا نور کلونه يو خو به عبدالهادي راسره و، د زړه حال به مو يو بل ته سره ويل او بل به اکثره وخت پر سبقانو لګيا وو؛ ځکه خو په مسافرۍ چنداني نه پوهېدم. اوس نو نه مې د راز ملګری درلود او نه مې سبقانو ته زړه کېده. چې راولاړېدم، سر رابانديې ګرځېده. پر سترګو مې توره شپه راتله. تر نيمو شپو خوب نه راته. سهار بيا په وچ زور راکښېناستم، خوب مې نه سر کېده. ټول ژوند رابانديې غمېدلی و.

نعماني صاحب چې راغی، لکه زما پر حال چې خبر وي، ما زديګر يې تر لاس ونيولم. د مدرسې يوې څنډې ته يې بوتلم. له ديواله سره پر سميټي خښتو کښېناستو. مسواک يې له جيبه راوکيښ، د غاښونو په صفا کولو لګيا سو. ويې ويل: سنګه چل دې، ولې خفه يې؟

ـ استاده ! ادي مې ډېره رایادېږي. زړه مې تنګ دی.

نعماني صاحب غلی و.

ما وویل: که ستاسو اجازه وي، یو څو شپې به کلي ته یوسم.

هغه ولاړ سو. ورو ورو په ګرځېدا سو. سر یې کښته نیولی و. مسواک یې تر غاښ لاندې ټینګ کړی و.

بیا مې وویل: هسې هم زموږ سیمې ازادې سوي دي. څه خطره به راته نه وي.

هغه بیا هم غلی و. اوږده شېبه په چوپتیا کښې تېره سوه. ګومان مې وکړ، چې مولوي صاحب راخخه خپه سو. ما ځمکې ته کتل. غوښتل مې، چې څه ورته ووایم. د هغه سونګېدا مې واورېده. پورته مې وکتل. له جیبه یې دسمال راواېست. پزه یې پاکه کړه. په سترګو کښې یې اوښکې ډنډ وې.

ودرېدم. د هغه لاس مې ونیو. ومې پوښتل: استاده خیریت خو به وي؟

په غریو نیولي ږغ یې وویل: بچیه نه مې درته ویل؛ خو مجبور دي کم. مور بي بي به دې اوس په جنت کې وي. هغې خپل عمر تا له دروبخل.

ـ دا څه وایې؟

ـ هو بچیه. هغه یې شهیده کړه.

ـ چا؟

ـ امیریکنز.

باور مې نه کېده. دا مې څه اورېدل. نور مې د ژړا مخه نه سوه نیولی. نعماني صاحب په غبرږ کنبې ټینګ کړم. په ژړغوني رږغ یې وویل: انا لله و انا الیه راجعون.

خبره دا سې وه، چې چا امریکایانو ته زما خبر ورکړی و، چې عبدالستار بم جوړوي. هغوی زموږ پر کور بم غورځولی و. زما ادې، اکا او د هغه ګرده کورنۍ یې ګرد سره شهیدان کړي وو.

دا خبرې په کوټه کنبې زموږ یوه کلیوال نعماني صاحب ته کړې وې.

د ماښام تر جماعت وروسته نعماني صاحب پر ټولو رږغ وکړ، چې زما د شهیدانو لپاره دې دعا وکړي. هغه راته د شهادت فضیلتونه بیان کړل. ډېر تسل یې راکړ. د صبر د اجرونو په باب یې ډېر څه راته وویل. خو زما زړه چېرته صبرېده.

وروسته نعماني صاحب د امریکایانو کیسې وکړې، چې دوی اصلاً د اسلام د ختمولو لپاره راغلي دي. دوی غواړي چې ټوله دونیا یهودان شي.

بېګاه مې په خوب کښې ولیدل، چې ادې ناسته ده، ما یې پر زنګانه باندې سر ایښی دی. هغه زما وېښته په ګوتو ږمنځوي او د جنت د باغونو، د شېدو رودونو، د مېوو او ماڼیو کیسې راته کوي. د شهادت د فضیلت په باب هماغه خبرې، چې مولوي صاحب راته کړې وې، ادې هم هماغه خبرې راته کوي. بیا مې ولیدل، چې ادې له ما سره په مدرسه کښې ده. په لمانځه کښې هغه مختته کېږي او مورږ ټول ورپسې درېږو. زه له ځان سره وایم: دا څه کوي؟ د ښځې امامت کله روا دی.

بیا وایم: یه زه غلط سوی یم. د نارینو امامت نه دی روا. لمونځ چې خلاصېږي، د امریکایانو هلیکاپټر راځي، د مدرسې په سرای کښې کښېني. ادې ورځي، هلیکاپټر ته ورخېژي. زه پوښتنه کوم: ادې چېرته ځې؟

هغه وایي: نانیه زه ځمه. زه له دې مجاهدینو سره جنت ته ځم.

هلیکاپټر پورته کېږي. زه حیرانېږم، چې دا څه کیسه ده.

سهار مې نعماني صاحب ته د خوب کیسه وکړه. هغه وویل، چې د دې خوب اوله نیمه رحماني ده؛ خو دویمه نیمه یې شیطاني ده.

سبا تر ماسپښینه پورې یو ازې سر ناست وم. زړه مې نه غوښتل، چې له چا سره خبرې وکړم. د ادې یادونه مې په ذهن کښې لړ بر کېدل. څومره سختۍ یې وګاللې. اول خو کونډه سوه، بیا د اکا ظلمونه، بیا چې زه رالوی سوم، زما مسافرۍ. هغه دوه کاله، چې زه په کلي کښې ورسره وم، ایله چې یو څه ساه یې سمه وه.

دنیا څومره بې وفا ده؟ اکا مې وګوره. خوارکی په دنیا پسې یې څومره منډې ووهلې؛ خو دی ولاړ او هر څه ځنې پاتې سول. دوکان، بوړۍ، ځمکې، هر څه.

تورکی مې رایادېده. په کوچنیوالي کښې چې به مې واهه. د هغه په مور مې هم خوا بده وه. ګومان مې کاوه، هغه ډېره ګرمه نه وه، هسې یې د شیطان منله، که نه هغه خو هم انسان وه. کوم بني ادم غواړي چې بد واوسي؟

د ماسپښین تر لمانځه وروسته ورکشاپ ته ولاړم. یو واسکټ مې جوړ کړ. د شیږو پر ځای مې اته کیلو پتن پکښې کښېښوول. مېخونه او چرې مې هم ښه پر بمانه پکښې واچول. فیوز مې پکښې ولګاوه؛ خو مزي مې ورپورې ونه تړل. کار مې نژدې تمام و، چې نعماني صاحب راغی. پر اوږه یې لاس راکښېښوو. ویې پوښتل: بهادره ! سه کې؟

بې له دې چې له کاره لاس واخلم، ومې ویل: واسکټ جوړوم.

ـ چا له؟

ـ ځان ته.

ـ زان له؟ دا سه وايې؟

ـ هو استاده، ځان ته.

ـ نو ولې؟

ـ ولې؟ دا نور فدايان چې يې اغوندي، ولې يې اغوندي؟

ـ يعنې ته ...

څو شېبې غلی و. بيا يې غبرګ رانه چاپېره کړه. پر اوږه يې وټپولم. ويې ويل: زه پوهېدم، چې زما شبر به همدقه کار کيي.

لږه موده دې خوا ها خوا وګرځېد.

بيا يې وويل: ګوره بچی! زه دې منع کومه نه؛ خو هر کار يو پلان غواړي. ته به پلان له انتظار کيې.

ما وویل: استاده ! زه ډېر صبر نه سم کولای. زه باید له امریکایانو بدل واخلم.

ـ نه، پام چې دا خبره ونه کې. جهاد د انتقام دپاره نه، د خدای د رضا دپاره کېږي. بچیه ! په دې خبرو دې جهاد مه خرابوه. کفار ستا دخمنان نه دي، دا د خدای دخمنان دي، د نبي کریم دخمنان دي، د قران دخمنان دي.

سبا وانې ته ولاړو. پر لاره د پاکستاني فوجیانو تلاشي وه. زما په بېګ کښې فدایي واسکټ پروت و. زړه مې ټکان کاوه، چې اوس ومو نه نیسي؛ خو څنګه چې زمونږ پېکپ یې ودراوه، مولوي صاحب ورته کوم کارت وربنکاره کړ، ویې ویل: دا د مدرسې ګاډی دې.

فوجي سلام وکړ. لاره یې خوشې کړه.

نعماني صاحب ما ته وکتل، ویې ویل: زمونګه فوجیان د علماوو ډېر قدر کوي.

په وانه کښې د مدرسې ناظم ویل، چې ده ته باید ټرېننګ ورکړو؛ خو نعماني صاحب وویل، چې ټرېننګ ته ضرورت نسته. دی پخپله په هر څه پوهېږي.

پر سبا یې د کابل پر لور روان سو. د خدای پاماني پر وخت نعماني صاحب راته وویل: ګوره بچی ! شهادت عجیبه خوند لري. چې سنګه د استشهادیه عملیاتو زای له ورغلې، د جنت هوا به در باندې ولګېږي. خوشالی به در له رایشي. ټول غمونه به دې هېر شي.

هغه راته یوه خاصه دعا یه هم راوښووله، چې د حملې پر وخت یې ووایم.

زما واسکټ یې له نورو شیانو سره په باري موټر کښې ځای پر ځای کړل. موږ په فلاینګ کوچ موټر کښې سپاره سو. له ما سره دوه نور بلدي انډیوالان راسره سول. یو یې عبدالله نومېده، بل یې اسلام. دوی په لاره کښې ځایونه راښوول، چې دا پلانکی ځای دی، دا پلانکی بازار دی؛ خو ما په دې خبرو پسې سر نه ګرځاوه. زه په خپلو چورتونو کښې ډوب وم. په انګور اډه کښې په سراچه موټر کښې کښېناستو، تر ښرنې پورې پکښې ولاړو. بیا له ښرنې تر کابله په بله سراچه کښې ولاړو. له غزنې ها خوا تر کابله سړک نوی ډمبر سوی و. په ارغندي چوک کښې یې تلاشي کړو. پولیس راته په ځیر وکتل؛ خو څه یې ونه ویل.

کابل ته چې ننوتو، داسې بیروبار مې ولید، چې په ژوند کښې مې نه و لیدلی. په هر چوک او هر بازار کښې نر او ښځې سره شا په شا او څنګ په څنګ روان وو. یوې نیمې ښځې به برقه لرله، د نورو مازې یو کوچنی ټیکری پر سر و. سخته بې شرمي روانه وه. پیغلو نجونو پتلونونه اغوستي وو. تیونه یې د تنګو کمیسونو له لاندې نبغ نبغ راوتلي وو. پتلونونه یې هم

همدا سې تنګ وو. کوناټې یې بوک بوک راوتلي وو. تیار لکه د کرزي لور، چې په فلم کښې مې لیدلې وه، هماغسې سینګارونه یې کړي وو. سرې شونډې، تورې سترګې، په سترغلو باندې چا شین، چا سور، چا نور رنګونه وهلي وو. له هر دوکان څخه د سروذ اواز پورته و. ماز دیګر پېنځه بجې وې، چې کمپنۍ ته ورسېدو.

له هغه ځایه تر کوره په دوو ساعتو کښې ورسېدو. د غه کور په هود خیلو کښې و. څښتن یې د مجاهدینو سړی و. اکثره وخت به فدایان همدلته اوسېدل. سړی ګلاب نومېده. دوه خوا په خوا سرایونه یې لرل. په یوه کښې د ده کورو، دا بل یې د مېلمنو سرای و. ګلاب ږیره خرییلې وه؛ خو برېتونه یې وو. د پېنځوسو کالو به و. زلمي زامن یې لرل. هغوی هم د ده په شان ږیرې خرییلې وې. لا مو دمه نه وه جوړه، چې ګلاب راته وویل: انډیوال ته به داسې وکې، چې زما د زوی سره به د نایي دوکان ته ورشې. دا ږیره به دې یو څه لنډه کې.

ما وویل: وروره زما ږیره سوچه ده، لا مې لاس پکښې نه دی وهلی.

ـ که په ښار کې همداسې وګرځې، پولیس به درباندې شک وکي.

زما د لارې انډیوال، عبدالله وویل: ګوره ملا صاحب! خپه کېږې به نه. دا دی زما ږیره وګوره. ته وایې ما به په شوق داسې لنډه کړې وي؟ قسم دی

چې رېبره راته ډېره ګرانه ده؛ خو د فرض د پوره کولو د پاره که ترک سنت هم وکو؛ نو باک نه لري.

اسلام وویل: پام دې وي، چې په ارغندي کې پولیس والا څنګه درته ځیر و؟

ګلاب پر مخ لاس تېر کړ، ویې ویل: ما وګوره. ځان راته لکه ښځه ایسي. که زه د سنت په طریقه رېبره پرېږدم؛ نو بیا خو فدایان په خپل کور کې نه شم پټولای. وایي ګر ضرورت بود روا باشد.

ناچاره سوم رېبره مې لنډه کړه. زما وا سکټ درې ورځې وروسته راورسېد. په دې دريو ورځو کښې عبدالله په ښار کښې وګرځولم. يو ځای يې راوښود، چې ښارنو نومېده. لوړ مارکېټونه او لوکس دوکانونه پکښې وو. په منځ کښې يې يو باغ و. دوی ورته پارک وايه. په چمن کښې ترونو لاندې نجونې او هلکان لاس په لاس سره ګرځېدل. يو نيم ځای کښې بيا تر سايه وان لاندې هلکان او نجونې جوړه جوړه سره ناست وو. ځينو پيپرکي خوړل، ځينو ايس کريم.

عبدالله په ګلفروشۍ کوڅه کښې څو دوکانونه راوښوول، چې په الماريو کښې يې رنګ رنګ بوتلان او ډبکي پکښې ايښې وو. عبدالله وويل، چې په دې دوکانو کښې شراب خرڅېږي. چاروا کي په بنډارونو کښې شراب څښي او بيا خوږ و مور سره نه پېژني، چې له هر چا سره يې هر څه وکړل؛ نو

ویې کړل. په یو بل دوکان کښې لوی لوی مېزونه ایښې وو، چې څلور سوري یې په څلورو کونجونو کښې او دوه سوري یې د اوږدو څنډو په منځ کښې لرل. پر سر یې رنګ رنګ واړه ګېنونه پراته وو. دوه کسه ورته ولاړ وو. لکه لښتې په اوږدو لرګیو باندې یې ګېنونه د سوریو خوا ته ټېل وهل.

عبدالله وویل: دا قمار بازان دي. دې ته بیلیارډ وایي، جواري ورباندې کېږي.

ټول ښار په فساد او ناروا وو کښې ډوب و. هلته په جومات کښې به اذان کېده او څنګ ته په دوکانونو کښې به سروډ چالان و. لوی لوی جوماتونه وو؛ خو پر لمونځ کوونکو به دوه صفونه هم نه ډکېدل. پر لمانځه به هم څوک سرتور سر ولاړ وو، د چا پر سر به سپینه خولۍ وه، دستار خو غیر له ملا امامه د بل چا پر سر نه لیدل کېده.

بله ورځ عبدالله په وزیر اکبر خان کښې راته ځینې کورونه راوښوول، چې د پیتو پوزو ښایستوکو نجونو پکښې تګ راتګ کاوه. هغه وویل، چې دا د چینایانو ګسټ هوزونه دي. دا ګردې چینایي رنډیانې دي. د دې کورو په خوا کښې یو نیم توري ښیښې والا لنډکروزر او کروزین موټر ولاړ وو. عبدالله وویل، چې دا د چارواکو موټرې دي، دلته د فحاشۍ لپاره راځي.

د ایسکریم په دوکانونو کښې ټي وي ګانې چالانې وې. بربنډې نجونې پکښې نڅېدلې. په کابلیانو کښې مې داسې شیان ولیدل، چې د

امریکایانو بلا دې پر وګرځي. هغوی خو کافران دي، چې هرڅه وکړي باک نه لري؛ خو دا زموږ والا، چې ځانونه مسلمانان ګڼي، دوی نو ولې دا سې کوي؟ اوس پوه سوم، چې نعماني صاحب به ولې دا خبره کوله، چې د کابلیانو او امریکایانو مرګ یو شان روا دی.

پر دریيمه ورځ د ګلاب زوی د امو څو کرېټونه کور ته راوړل.

کرېټونه چې مو خلاص کړل، په اول کتار کښې یې ام و، لاندې زموږ شیان. ما خپل واسکټ راوایست. غوښتل مې چې فیوز یې ولګوم؛ خو ګلاب وویل، چې باید تر هغې پورې صبر وکړم، چې د دوی پلان مالوم سي.

ما زدیګر د ګلاب ټیلفون ته زنګ راغی. ګلاب له چا سره خبرې وکړې. سړی سلیم نومېده. هغه له امریکایانو سره ترجمان و. زموږ اندېوالانو هغه ته د هر راپور په بدل کښې پیسې ورکولې. سلیم ګلاب ته ویلي وو، چې سبا پر اتو بجو د امریکایانو موټران له څرخي پله څخه روانېږي، پر اتو بجو له هود خېلو تېرېږي.

موږ ټول پلان جوړ کړی و، چې پر شل کمې اتو بجو به وځو، تر سړکه پېنځه دقیقې لګېږي. عبدالله به تر سړکه راسره ځي. زه به هلته د هوټل پر تخت کښېنم، چای به راغواړم. پېنځه دقیقې، چې اتو ته پاتې سوې، زه به د سړک غاړې ته راسم، ځان به هسې په ټیلفون بوختوم. همدا چې د امریکایانو موټران راورسېدل، زه به واسکټ پټاووم.

لا له کوره نه وو وتلي، چې ګلاب ته بیا زنګ راغی. چا ورته ویلي و، چې نن مازدیګر د کرزي موټر هوايي میدان ته ځي.

زموږ مخکینی پلان پاته سو. زه یې بیا د نایي دوکان ته واستولم. د ګلاب زوی هم راسره و. ږیره او برېتونه یې راباندې وخرییل. سر یې راته داسې جوړ کړ، چې د څټ او ټېکونو ویښته یې راته په ماشین باندې بیخي لنډ کړل، پاتې ویښته یې د ګوتې د یوه بند په برابر پرېښوول. تیار د پاکستان فوجي یې را څخه جوړ کړ. توره دریشي او تورې عینکې یې راباندې واغوستلې. د سپین کمیس له پاسه یې سره نیکټایي هم راوتړله. ډېر شرمېدم ځان راته بیخي لغړ برېښېده. دا کار یې په وچ زور راباندې وکړ. د کورتۍ لمن مې کښته خوا راکښوله، چې سم مې پټ کړي. کورتۍ په ما کښې یو څه ارته وه. ګلاب وویل، چې په دې توګه به څوک درباندې شک نه کوي او واسکټ به دې هم نه ښکارېږي. نوي تور بوټونه یې، چې څوکې یې لکه موچنې پورته خوا کږې وې، راباندې په پښو کړل. تر غرمې پورې یې په سرای کښې دې خوا ها خوا ګرځولم، چې له دریشۍ سره روږدی سم. د ګلاب زوی هم ځان زما په رنګ جوړ کړی و. یوه مخابره یې په لاس راکړه. عبدالله وویل، چې د امنیت کسان همداسې ګرځي. ته چې هلته ورسېږې، ټول به د امنیت والا ګومان درباندې وکړي.

غرمه میکرویانو ته ولاړو. دا نو شپږ پوړیز بلاکونه وو، چې د هوايي میدان د سړک پر غاړه جوړ سوي وو. هلته د ګلاب د یوه انډیوال کور و. تر مازدیګره هملته پاته سو. مازیګر مې اودس تازه کړ. اول مې دوه رکعته نفل

وکړ. له ټولو ګناهونو مې توبه وکړه. هره ګناه چې مې کړې وه، سترګو ته مې ودرېدله. وروسته مې د مازديګر فرض ادا کړ. ګلاب راته په مټ کښې يوه ستن راولګوله. ويل يې چې دا به دې وېره لرې کړي.

د ګلاب له زوی سره راووتم. د بيمارو زيارت سره ودرېدلو. پر سړک موټران نه تېرېدل. د سړک دواړو خواوو ته پوليس او فوجيان ولاړ وو. زيارت ته مخامخ د سړک په پورې غاړه په يوه لوړ کانکريټي برج کښې امريکايي پېره دار ولاړ و، سړک يې څاره.

زړه مې ډېر ټکان کاوه، چې راباندې پوه نسي؛ خو د ګلاب زوی راته ډاډ راکړ، چې څوک به مې ونه پېژني. زما په رنګ نور کسان هم مخابرې په لاسو کښې لر بر کېدل.

ورو ورو مې سر سپکېده. له ماسپښينه مې پر سر باندې درد و، خو اوس يې درد کرار سوی و. يو ډول خوند مې محسوساوه. د هېڅ شي سودا راسره نه وه. په زړه کښې مې د دونيا ګرده خوشالي راټوله وه. د نعماني صاحب خبره مې رايادېده سوه چې ويلې يې وو، د شهادت پر وخت به د جنت هوا درباندې ولګېږي.

سبحان الله دا څومره لوی نعمت دی. جنت به څومره بې غمه ځای وي. دا د جنت هوا چې داسې بې غمه کړی وم، خدايزده چې پخپله جنت به څومره له خوشاليو ډک وي. رښتيا چې په جنت کښې درد نسته، غم نسته، اند ښنې

او چورتونه نسته. داسې کیف مې په ټول ژوند کې نه و محسوس کړی. داسې راته ایسېده لکه په هوا کښې چې روان اوسم. ساه چې مې اخیستله، په سپږمو کښې مې د هوا په تېرېدو خوند اخیست. بدن مې تود و. زړه مې غوښت، چې دا کیف ابدي واوسي. تل تر تله همداسې په خوندونو کښې ډوب واوسم.

نیم ساعت به هلته ولاړ وو ، چې له لرې د ټرافیکو د موټر پرله پسې هارنونه مو واورېدل. د ګلاب زوی راسره خدای پاماني وکړه او ولاړ. ډېر ژر د ټرافیکو موټر راورسېد. شېبه وروسته د موټرګاټو یوه ډله، چې ټولو سپرو یې سپینې دریشۍ او سپینې خولۍ اغوستې وې، راښکاره سوه. ورپسې د تورو موټرو کتار په ډېرې چټکۍ سره روان و. زه په خولو کښې لوند خیشت وم. هماغه دعا مې تکرار وله، چې نعماني صاحب رازده کړې وه:
((اللهم ربنا تقبل منا شهادتنا ....))

کتار لا سل یو نیم سل ګامه لرې و. د پتلانه جیب ته مې لاس کړ، چې د فیوز بټن راپیدا کړم. که ګورم بټن نسته. اوه خدایه بټن څه سو؟ ژر مې بل جیب ولټاوه، هلته هم نه و. اوف دا دریشي څومره ډېر جیبونه لري. ملا ته مې لاس یوور، چې د فیوز مزي راپیدا کړم، چې ډز سو. زه په هوا سوم او بیا پر ځان پوه نه سوم.

ځلورم څپرکی

نه پوهېدم، چې څو شېپې بې سده وم. چا، کله او څنګه دلته راوستی وم؟ هېڅ نه پوهېدم. په کوټه کښې څلور نور چپرکټونه هم پراته وو. پر هر یوه یو یو مریض پروت و. څوک بې سده، څوک په سد، د چا په پوزه کښې پیپ تېر سوی و، د چا پر خوله د اکسیجن ماسک اینبوول سوی و. د یوه مریض له هرې ساه سره خرهار راپورته کېده. یوه بل یې کرار کرار زګیروي کول. د ټولو پر تن د شنه رنګ جامې وې.

بیا مې ستونی وچ سو. ږغ مې وکړ: اوبه.

بیا هماغه نجلۍ د درګاه په خوله کښې راښکاره سوه. ورسره یو ډاکتر هم کوټې ته راننوت. د ډاکتر پر سر هم زرغونه خولۍ او پر تن یې زرغونې جامې وې. سپینه چپنه یې اغوستې وه. له خولې څخه یې زرغون ماسک لرې کړ. توره ګڼه ږیره یې وګروله. په غټو تورو سترګو یې نجلۍ ته اشاره وکړه، چې اوبه ورکړه.

نجلۍ د اوبو ګېلاس هغه ته ونیو، ویې ویل: اوبه غواړې؛ خو زما له لاسه یې نه چښې.

ډاکتر ګېلاس ورواخیست. څو کاشوغه اوبه یې په خوله کښې راواچولې. لکه د څو ورځو روژه چې مې ماته کړې وي، اوبو همداسې خوند راکړ. ډاکتر نجلۍ ته وویل: کارګران راوغواړه، چې مریض سرویس ته یوسي.

نجلۍ ووته. ډاکتر راڅخه وپوښتل: نوم دې څه دیه؟

ما يې سترګو ته وکتل. په رانجو تورې وې. لکه پخوا چې مې هم لیدلی وې، اشنا غوندې راښکاره سو. تر اشنا هم يو څه زيات لکه نژدې انډيوال. په کرار رېږ مې وويل: عبدالستار.

ـ ډېر ښه. زما نوم محمد بلال دیه. ته ما عمليات کړی يې. اوس څنګې يې؟

ـ سر مې درووند دی.

ـ دا د انستيزي، د بېهوشي د دوا اثر دیه. ښه به شي.

ډاکتر بلې خوا ته مخ واړاوه، د مېز له سره يې کاغذان وروا خيستل. ما له شا څخه وروکتل. څښې يې د سنت په طريقه برابرې وې. بيخي تبليغيانو ته ورته و.

دوه تنه کارګران راغلل. د چپرکټ لر او بر سر ته ودرېدل. چپرکټ يې روان کړ. له يوه اوږد دهليزه تېر سو، ښي لاس ته وګرځېدو، بل دهليز راغی، دواړو خواو ته يې لويې کړکۍ وې. دغه نری دهلېز لکه په هوا کښې چې ولاړ وي، له ښيښنو څخه يې لاندې سړک ښکارېده.

سترګې مې پټې سوې.

شرنګا مې واورېده. چپرکټ یې له یوې خړې و سپنیزې دروازې سره درولی و. د درګاه زنګ یې وواهه. شېبه وروسته درګاه خلاصه سوه. د لرګیو کوټنۍ غوندې ځای و. چپرکټ یې دننه کړ. کارګران زما په خوا کښې ودرېدل. کوټنۍ حرکت وکړ. نه پوهېدم چې کښته تله که پورته؛ خو نېغه روانه وه. زه بیا په نورو پوه نسوم. یو وخت مې سترګې خلاصې کړې، چې په یوه کوټه کښې وم. زما چپرکټ یې کړکۍ ته نژدې درولی و. کړکۍ د باندې له خوا و سپنیزه پنجره لرله.

کارګران ووتل، یوه وسله وال د کوټې درګاه پورې کړه. دلته زه یوازې وم. نور مریضان نه وو. په کوټه کښې دوې دانې چوکۍ وې. یو کوچنی میز زما د چپرکټ په خوا کښې ایښوول سوی و.

څو شېبې وروسته درګاه خلاصه سوه. په توره دریشي کښې یو سړی راننوت. د هغه په لاس کښې خړه پلاستیکي دوسیه او توره مخابره وه. شیان یې پر مېز کښېښوول. له جیبه یې کوچنی ټېپ راوایست. د اورلګیت د دبي په اندازه یوه فیته یې په کښې واچوله.

د کوټې درګاه بیا خلاصه سوه. ډاکتر بلال و. سړي ته یې وویل: امر صایب خیریت خو به وي؟

هغه د ټيپ مزي ورسمول. په سترګو باندې يې زما خوا ته اشاره وکړه، ويې ويل: له دغه سړي تحقيق کوم.

ډاکتر وويل: دی خو همدا شېبه له انستيزي وتلی.

سړي ورته خوله جينګه کړه: نو څه؟

ـ زه اجازه نه درکوم، چې اوس يې وځورې.

ـ دا يو ترورېست دی.

ـ دا يو انسان دیه.

ـ ته خبر يې چې څه يې کول؟ دا مو د وطن دښمن دی.

ـ زما مسلک دوست او دښمن نه پېژني. زه د يوه ډاکتر په صفت اجازه نه درکوم، چې اوس ورنه تحقيق وکې.

سړي خپل شيان ټول کړل. له کوټې ووت. درګاه يې په ځان پسې سخته ووهله.

نجلۍ راغله. ډاکتر ورته وويل: حياتي علايم يې وګوره.

نجلۍ زما پر مټ د فشار اله وتړله. په خوله کښې یې لکه قلم یو ښیښه یي شی راکښېښوو. بیا یې زما پر نبض ګوته ټینګه کړه.

ما خپل لاس تاو کړ. زور مې وکړ؛ خو لاس مې په چپرکټ پورې تړلی و. بد بد مې ورته وکتل. رنګ یې والوت. یو ګام شاته سوه.

ډاکتر پوه سو. ویې ویل: خیر دی نبض به یې زه وګورم.

څو شېبې یې خپل ساعت ته وکتل بیا یې وویل: څلور نوي.

وروسته نجلۍ څو شېبې زما په ټټر پورې سترګې وګنډلې. لکه زما ساه چې یې شمېرله. بیا یې په دوسیه کښې څه ولیکل.

درګاه خلاصه سوه. یو مشر سړی مخکې او هماغه توري دریشۍ والا ورپسې راننوتل. ډاکتر ته یې وویل: متخصص صایب! دغه سړی له تا شکایت کوي.

ډاکتر وویل: سرطبیب صایب! ما ورته وویل، چې مریض همدا شېبه له انستیزۍ راوتلی، دی د تا پوښتنو ته کله ځواب ویلای شي؛ خو دی شله دیه چې نه، زه همدا اوس ورنه تحقیق کوم.

سرطبیب سړي ته مخ واړاوه، ویې ویل: تا خو ما ته داسې ونه ویل.
ډاکتر ربښتیا وایي. مریض خو درنه تښتي نه. ستا کسان ورباندې پیره کوي.
هر وخت چې ډاکتر اجازه درکړه، بیا خپل کار وکه.

سړي وویل: سمه ده؛ خو د دې مریض، ډاکتر او نرس حتی د دې کوټې
کارګر باید مالوم وي او موږ سره ثبت شي. نور ډاکتران به حق نه لري، چې
دې کوټې ته راشي.

ډاکتر وویل: ویې لیکه. ډاکتر یې زه یم، بلال عرفان، نرسه، مینه.

مینې ته یې وکتل: کوم کارګر دې ټکره دی.

ـ سالم.

ـ ولیکه کارګر، محمد سالم.

سړي وویل: زه به تاسو درې واړو ته مخصوص کارتونه جوړ کم.

دا نظامي روغتون و. چارصد بستر یې باله. هماغه ګړۍ، چې ما
غوښتل ځان پټاو کړم او د فیوز په بټن پسې مې جېبونه لټول، امریکایي
پیره دار راباندې پوه سوی و، زه یې ویشتلی وم. مرمۍ زما د چپ ورانه په
هډوکي مښتې وه. ګومان کوم، چې په مرمۍ کښې به کومه دوا وه، چې زه

يې سم له واړې ښېسده کړی وم. زه د لوکس سرويس په دويم پوړ کښې بستر وم. د امنيت شعبه هم په همدې ځای کښې زما کوټې ته مخامخ وه. په پاکستان کښې چې ورته ((آی اس آی)) وايي، دوی يې امنيت بولي.

نور کسان چې ولاړل، ډاکتر راسره يوازې پاته سو. راته ويې ويل:
ګوره عبدالستاره اشنا! لږ ګوزاره وکه. ته مريض يې. مينه نرسه ده. دا مې ځکه ستا د پاره ټاکلې ده، چې ډېره تجربه لري.

ما وويل: تجربه دې يې ورکه سي، دا دې ورکه سي. دا څه دوسي ده، چې نامحرمه نجلۍ دې پر سړي لاس ولګوي؟

ـ نر ډاکتر ښځو ته محرم دېيه که نه؟

ـ محرم دی؛ خو چې حاذق طبيب او مسلمان وي.

ـ خلاص نو، د نر لپاره هم ښځينه نرسه همدا اسې ده. ما درته وويل، چې دا ښه تجربه لري. بيا زموږ په مسلک کې انسان مهم دېيه. موږ د نر او ښځې، مومن او کافر د دواړو علاج کړو. ما په سلګونو ښځې عمليات کړې دي؛ خو د معاينې يا د عمليات په وخت په والله قسم دېيه که زه په ځان باندې پوهېږم، چې زه نر يمه که ښځه. په خندا يې وويل: رحمان بابا فرمايي:

که په زړه کې دې څه عيب نه وي رحمانه

ښکلي مخ ته په کتو کې ګناه نشته

سخت درد راغلی و، علم ما کړی او مسالې ده کولې. ومې ویل: ته
څوک یې چې ما ته نصیحت کوې؟

لنډکي بربتونه یې وګرول، په موسکا یې وویل: ستا ډاکتر.

ما وویل: یو خو دې له شهادته بې برخې کړم او بل را ته مسالې هم کوې.

هغه غلی و.

بیا مې وویل: که زه دې هماغسې پرېښی وای، اوس به شهید وم؟

هغه په ارام ږغ وویل: زموږ د روغتون د وره د پاسه یو ایت لیکل شوی
دیه. زه چې هر سهار روغتون ته رځم، سترګې مې په هغه باندې لګېږي. الله
تعالی فرمايي: ومن احیاها فکانما احیا ناس جمیعا

مانا یې داسې ده چې: چا چې ژوندی کړ یو نفس ...

ما وویل: بس بس. زه په هر څه پوهېږم. ما مدرسه ویلې ده.

ډاکتر وویل: څومره ښه. نو ته پخپله تر ما ښه پوهېږې. ژوند د الله تر ټولو لوی نعمت دیه؛ څکه خو هېڅوک حق نه لري، چې خپل ژوند ختم کي.

ما غوښتل چې ځواب یې ورکړم؛ خو هغه وویل: ته اوس ارام ته ضرورت لري. بیا به له خیره ډېرې خبرې سره وکو.

پر سبا یې د تحقیق لپاره بل سړی راغی. ذره بیني عینکې یې له سترګو لرې کړې. ټېپ یې چالان کړ، پر مېز یې کښېښود. نیم لستوڼی کمیس یې د پتلانه له سره لړ پورته کړ، تمانچه یې له پوښه راوکیښ، د ټېپ خوا ته یې پر میز کښېښود. پخپله راته مخامخ پر چوکۍ کښېناست.

یوه شېبه یې د ګوتو په سر د چوکۍ پر متهو طبله ووهله. بیا یې وویل: ګوره ملګریه! زما نوم محسن دی. زه ډېر ښه سړی یم. زه به د ورور په شان چلند درسره وکم؛ خو تر هغې پورې، چې ته رښتیا راته وایې؛ خو که کومه خبره دې رانه پټه کړه نو ...

رډ یې راته وکتل، ویې ویل: خیر. دا راته ووایه، چې له غلام جان سره څه پېژني؟

ما وویل: غلام جان؟

یوه شببه یې په ځیر راته وکتل، بیا موسکی سو: اوه، رښتیا ته خو هغه د ګلاب په نامه پېژني. تا ته یې دروغ ویلي وو. اصلي نوم یې غلام جان دی.

ـ زه نه ګلاب پېژنم، نه غلام جان.

ـ عبدالله څنګه؟

ما غوښتل چې انکار وکړم؛ خو هغه وویل: اسلام څنګه؟ او مولوي نعماني صاحب به هم نه پېژني؟

زه هک پک سوم. دی څنګه پر هر څه خبر سوی و؟

خپل شیان یې ټول کړل. ویې ویل: د نن دپاره همدومره بس دی. ستا د مالوماتو دپاره باید ووایم، چې نذیر هغه د ګلاب زوی، چې د تا سره د برید تر ځایه راغلی و، د تېښتې په وخت زموږ ملګرو پېژندلی و. هغه یې تر کوره تعقیب کړی. د هغه پلار، د هغه ورور، عبدالله، اسلام دا ټول مو د یوه سره نیولي. دا دریمه ورځ ده، چې هغوی راسره بندیان دي. سلیم، هغه خاین ترجمان چې و، هغه امریکایانو بندي کړی. زه اوس ځم. ته د پټولو دپاره ډېر څه نه لرې؛ خو بیا هم کوښښ وکه، چې رښتیا راته ووایې.

هغه چې ولاړ، ډاکتر بلال راغی. پښه مې سخته خوږېدله. ډاکتر ته مې وويل.

هغه مينې ته ورزېغ کړه. ويې پوښتله: د درد دوا دې ورلګولې ده؟

مينې وويل: هو. سهار مې يو ډيکلوفينک امپول ورکړی و، دغه يو ساعت مخکې مې بل ورولګاوه.

ډاکتر ما ته کړه: له څه وخت را هيسې خوږېږي؟

ما وويل: سهار يې چې په درد شروع کړی، تر اوسه هماغسې خوږېږي.

ډاکتر مينې ته وويل: ګومان کوم، چې د نورو زور نه پې رسي، يو پنتازوسين ورولګوه.

مينې په مټ کښې راته بله ستن راولګوله. لس پينځلس دقيقې به تېرې وې، چې درد مې ورک سو. ورو ورو مې سر سپک سو. زړه مې خوشاله سو. غمونه مې هېر سول. ساه چې مې اخيستله، خوند يې راکاوه. حال مې بيخي هماغه شی و، چې د حملې پر وخت و. هماغه د جنت هوا چې راباندې لګېدله. حيران وم، چې دا څه کيسه ده؟

کاکا سالم ته مې وویل: اکا دغه اخري ستن چې یې راولګوله، هغه ښیښه یې څه سوه.

هغه د پټۍ د شیانو پتنوس وکوت. د پیچکارۍ خالي ښیښه پکښې پرته وه. چې ومې کتل، ښیښه سپینه وه، په سره رنګ انګریزي لیکل یې درلودل. هغه پیچکارۍ، چې ګلاب راالګولې وه، بیخي همدا شی وه.

ډاکتر مې راوغوښت. و مې ویل: ډاکتر صاحب دغه ستن د درد ده؟

هغه وویل: هو. ولې؟

ـ هېڅ، دا سر مې داسې سپک سوی، یو رقم خوند یې راکړی.

ـ سمه ده. دا پیچکارۍ شدید دردونه ختموي؛ خو نښه هم لري.

په چورتونو کښې ډوب سوم. نو هغه چې ما د جنت هوا ګڼله، هغه خوند او کیف، چې ما ویل د جنت به وي، هغه هر څه د نیشې اثر و؟ څنګه یې ومنم؟ نعماني صاحب پخپله راته ویلي وو، چې د جنت هوا به درباندې ولګېږي. که دا نښه وه، د جنت هوا بیا کومه وه؟

ډاکتر بلال هره ورځ سهار راته. زما سترګې، خوله، ځیګر او پښه یې کتل، زما د ورانه د تپ پټۍ یې بدلوله. مینه په ورځ کښې دوه ځله راتله، سهار او

مازدیګر. هغې راته سیروم او پیچکارۍ لګولې، زما حیاتي علایم یې کتل. سالم به ټوله ورځ راسره ناست و. کوټه یې صفا کوله، زما د چپرکټ روجایانې یې بدلولې، زما سیروم به چې خلاص سو، مینه به یې راوبلله، لاس ته یې اوبه راا چولې، د ضرورت پر وخت به یې بولدانۍ راکوله.

اولې ورځې ډېرې سختې وې. څومره شرم دی، چې پر ځای پروت اوسې، بولې دې په بولدانۍ کښې وکړې او بل سړی ته یې په لاس کښې ورکړې، چې ایسته یې واچوي. بولې خو خیر ان د چکر (غایطو) مساله هم همداسې وه. ما څو ورځې هېڅ شی تر ستوني تېر نه کړل. ما غوښتل کولمې مې تشې وي. په سیروم باندې ژوندی وم؛ خو ډاکتر بلال ډېر راته ټینګ سو. هغه راته وویل، چې بدن پر موږ حق لري. په محشر کې د نفس د حق پوښتنه هم درنه کېږي. همغه خدای چې دغه حالت یې درباندې راوستی، همغه به یې لري هم کا.

ما غوښتل چې ځواب ورکړم؛ خو چې لږ فکر مې وکړ، خبره یې پر ځای وه. یو خو ده پر اوله ورځ زما پر سر له هغه بل سره لانجه وکړه؛ لکه احسان چې یې راسره کړی وي او بل نه پوهېږم ولې ډاکتر راته اشنا غوندې ایسېده. لکه د څو کلونو یار چې مې وي. عجب سړی و. و ډاکتر؛ خو دیني مسالې یې تر ما ښې زده وې. هم مې ورته رخه راتله او هم کرار کرار راباندې ښه لګېده.

لمونځونه مې په اشارې کول. هغه هم بې اوداسه. د تیمم لپاره هم نسوم پورته کېدای. چپه پښه مې په ورانه کښې ماته وه. ډاکتر په ورانه کښې راته څو ځایه د پولادو سیخان تیر کړي وو. دغه سیخان په څو وسپنیزو کړیو پورې تړل سوي وو. دوی دغه شی اپرات باله. ویل یې، چې د غه اله هډوکي پر خپل ځای ساتي ترڅو چې جوښ وکړي. بله پښه مې د ښنګر په حصه کښې ماته وه؛ ځکه خو زه مجبور وم، چې تر درېو هفتو پورې له ځایه پورته نه سم.

څو ورځې پس ته محسن بیا راغی. یو تور بېګ هم ورسره و. راته ویې ویل: ښه نو ګومان کوم، چې ماغزه به دې سم شوي وي. اوس نو وایه، چې د مولوي نعماني په باب څه مالومات لرې؟

ما فکر وکړ، چې نور نو انکار مانا نه لري. ومې ویل: هغه زما استاد و. زبردست عالم دی. مجاهد دی.

هغه په خبرو کښې راولوید: او د ((آی اس آی)) جاسوس.

ـ دا دروغ دي. هغه یو سوچه مجاهد دی.

ـ د څه شي مجاهد؟ نو ولې په پاکستان کې جهاد نه کیي؟

ـ هورې خو کرده مسلمانان دي. د چا پر ضد دې جهاد وکي؟

ـ نو افغانان کافران دي؟ موږ کافران یو ؟

ـ تاسو له کفارو سره دوستي کړې ده. ما ستاسو ښار ولید ، چې څومره فحشا او فساد پکښې کېږي.

ـ ته په پاکستان کې ګرځېدلی یې؟ په لاهور کې د هیرا منډې نوم دې اورېدلی؟ ته خبر یې چې د کراچۍ په سینما ګانو کې لوڅ فلمونه چلېږي؟

یوه شېبه غلی سو. له چوکۍ پورته سو. کړکۍ خوا ته ورغی. بیا یې وویل: همدغه ((آی اس آی)) په ایډز اخته ښځې راټولوي، هندوستان ته یې د فحشا دپاره لېږي.

ما وویل: او د کرزي لور چې د بوش مخې ته لغړه نڅېږي څنګه؟

هغه را ته نېغ وکتل، ویې ویل: څه شی؟

ما سترګې کښته کړې.

یو دم په خندا سو. داسې په کټ کټ یې وخندل، چې ته وا کومه ټوکه یې اورېدلې ده. هغه خندل او ما ورته حیران کتل. بېرته پر چوکۍ کښېناست، وروسته یې وویل: مړ دې کړم. ناځوانه ! دا درته چا ویلي دي؟

ـ ما پخپلو سترګو لیدلي دي. په سي ډي کښې.

بیا یې لړه شېبه وخندل. ویې ویل: سخت کم عقله سړی یې ګیر کړی یې.

ما وویل: کم عقله خو تاسې یاست، چې خپل دین مو پرې ایښی.

سړي یو زورور سوک پر مېز وواهه. له ځایه پاڅېد. رامنډه یې کړه. دواړه لاسونه یې زما پر ستوني کښېښوول. غاښونه یې راته وچیچل؛ خو پر ستوني یې زور راونه کړ. بېرته وګرځېد. ویې ویل: ارمان چې ته ټپي یې. که ټپي نه وای؛ نو بیا به زه درسره جوړېدم. که هغه نور خاین انډیوالان دې وګورې، بیخي به یې ونه پېژنې.

خپل لاسونه یې موټي کړل، ویې ویل: په ټول بدن کې یې زما د سوکانو نخښې پاتې دي. ته وایې هغوی به همداسې وچ په وچه اقرار کړی وي؟ نه، که ویې وګورې بیا به پوی شې. هغه نذیر نومې ځان راته ډېر ټینګ ښوده، ویل یې چې مړ مې که؛ خو اقرار به ونه کم. پوهېږې چې څه مې ورسره وکړل.

ږغ یې ټیټ کړ، ویې ویل: بوتل مې پکې ومنډه، بوتل.

یوه شېبه غلی و، سترګې یې رډې راختلې وې، په ځیر یې راکتل.

بیا یې وویل: ګوره ! زه ته کې درسره نه کوم. کرزی اصلاً لور نه لري. دا څو کاله د مخه یې واده کړی، تر اوسه خو بیخي اولاد لا نه لري.

د هغه خبرې مې زړه ته نه لوېدې. نعماني صاحب پخپله د کرزي د لور خبره راته کړې وه. هغه خو راته دروغ نه ویل.

سړي خپل بېګ خلاص کړ، ویې ویل: زه به په کمپیوټر کې یو شی درونښییم.

څو شېبې یې ګوتې پکښې ووهلې. بیا یې کمپیوټر زما مخې ته پر مېز کښېښوو. ویې ویل: کمپیوټر ته وګوره. دغه سړی پېژنې؟

سر مې لږ پورته کړ. لاس مې تر سر لاندې تکیه کړه. د کمپیوټر ټوله ښیښه په یوه لوی کارت ډکه سوې وه. خطونه یې انګریزي وو. په عکس کښې یو شین سترګی پاکستاني فوجي ښکارېده. سرتور سړی و. ږیره یې خریيلې وه. برېتونه یې هم نه وو.

سړي وپوښتل: په انګریزي پوهېږې؟

ـ هو.

ـ نو زه به یې درته ولولم. د آی اس آی کرنیل الطاف حسین.

ما وویل: زه یې نه پېژنم.

ـ ته به یې خود نه پېژنې. تا هغه په بل نامه او بله څېره پېژانده.

بیا یې د کمپیوټر پر بټنو ګوتې ووهلې. د کمپیوټر پر نیمه خوا د نعماني صاحب تصویر راغی، پر بله نیمه یې د هماغه کرنیل عکس پاته سو. ویې ویل: اوس نو دا مه وایه، چې نعماني صاحب نه پېژنم.

ما فکر وکړ، چې هغه خو په پاکستان کښې دی، د دوی لاس نه ورته رسېږي؛ نو ومې ویل: پېژنم یې. همدا نعماني صاحب دی.

سړي بیا کوم بټن وواهه. د نعماني صاحب ږیره او پګړۍ کرار کرار لرې سوې. تصویر نوکی غټ سو. دواړه تصویرونه د یوه سړي وو. هغه پخپله و. هماغه فوجي. پر خپلو سترګو مې باور نه راته.

محسن وویل: ها بله ورځ، چې مې درته وویل، چې دا د ((آی اس آی)) سړی دی، پر تا بده ولګېده؛ خو دا خبره رښتیا ده.

ما فکر وکړ، چې په دې کښې به خامخا کوم چل وي. دوی غواړي، چې ما تېر باسي. نا څاپه مې هغه صحنه رایاده سوه، چې د واڼي پر لاره پاکستاني فوجیانو زموږ موټر ودراوه او نعماني صاحب خپل کارت ورښکاره کړ. فوجي چې کارت ته وکوت عسکري سلام یې وکړ. دغه کارت

هم هماغسې و. بیا مې ځان سره وویل: ته نو په انګریزۍ څه پوهېږې؟ کېدای سي هغه بل شی وي. زه لا په دې فکر کښې وم، چې محسن د لا حیرانتیا خبره وکړه. ویې پوښتل: ښه نو دا راته ووایه، چې الطاف حسین، هماغه ستا نعماني صاحب د کوم ځای دی؟

ـ د سوات.

محسن سر وښوراوه: هغه پنجابی و. درې کاله یې په سوات کې خاص د همدې د پاره تېر کړي، چې سواتي لهجه زده کې. ته خو به دا م نه منې.

هغه د تلو پر وخت راته وویل: هغه نجلۍ چې تا ته یې د کرزي د لور په نامه ښییلې وه، هغه څه رنګه وه؟

ما د نجلۍ او د هغه ځای نخښې، چې کرزی په کښې ناست و، ورته وویلې. هغه ولاړ؛ خو زه یې په سوچونو کښې ډوب کړم.

بله ورځ سالم راته وویل: چې د غه ډاکتر عرفان څو کافران مسلمانان کړي دي.

ما وویل: ډاکتر عرفان یې بیا څوک دی؟

ـ همدا زموږ ډاکتر صاحب، ډاکتر بلال یادوم، تخلص یې عرفان دی.

ـ ښه نو، تا ويل ځنګه؟

هغه وويل: نور نه پوهېږم؛ خو بلا سړی دی. کافرانو ته يې يو څو خبرې کړې دي، بس هغوی کلمه ويلې ده.

هره ورځ مې د حيرانتيا يوه نوې خبره اورېدله. د نعماني صاحب او الطاف حسين خبرې تر او سه ګنګس ساتلی وم او دا يې لا بله چې ډاکتر پر کافرانو باندې اسلام منلی. بله ورځ مې ورڅخه پوښتنه وکړه، چې دا خبره رښتيا ده؟

هغه موسکی سو. ويې ويل: چا ته چې الله تعالی هدايت وکا، يوه عادي خبره ورته سبب جوړېږي. يو امريکايي پروفيسور د ېلې رغلی و. هغه له خدايه منکر و. زه يې په لمانځه وليدم.

راته ويې ويل: ته ډاکتر هم يې او لمونځ هم کوې دا څه کيسه ده؟

ما ورته وويل: ايمان له شغل سره نه، له زړه سره تړلی وي.

لکه چې زما دليل يې خوښ شوی و. څو ورځې يې بحث راسره وکو. ما ورسره په بحث کې هماغه خبرې کړلې، چې دوی پخپله د طب په کتابونو کې ليکلې. مثلاً ما د هډوکو مثال ورکو. هډوکی چې ماتېږي، لکه ستا پښه چې ماته ده، د هډوکي په منځ کې يوه خلا جوړه ده، تقريباً پينځه

سانتي هډوکی دې نشته. نو د مات شوي ځای له دواړو سرونو د هډوکي وده شروع کېږي؛ تر څو چې يو بل ته سره رسېږي. دغه وده منظمه نه وي. د انسان هډوکی منظم وي؛ خو دا لکه غوندارې هرې خوا ته وتلي وي. کله چې کمی پوره شو او د هډوکي سرونه يو بل ته سره ورسېدل، همدغه هډوکی بېرته خپلې راوتلې څنډې خوري او لکه اصلي هډوکي يې همغسې ښوی او صاف جوړوي. داسې صاف چې ملي متر فرق هم پکې نه رخي. لکه نجار چې په رنده باندی لرګی ښويوي. نو ما ورته وويل، چې ته څه فکر کوې، يوه حجره څنګه پخپل سر دا ټول کارونه په دومره نظم ترسره کولی شي؟

بل مثال مې ورکو. دا د مني حجرې چې دي، سپرم نومېږي. په يو څاڅکي مني کې بلا ډېر سپرمونه وي، ان درې څلور ميليونه.
ساينسپوهانو په دو باندې تحقيق کړی. که سپرم په يوه لوښي کې واچوې، حجرې به يې حرکت کا؛ خو هرې خوا ته سرګردانه څي رڅي؛ تر څو چې د منځه لاړ شي؛ خو که په همدې لوښي کې د رحم يوه ټوټه هم واچوې، د سپرم ټولې حجرې د هغې خوا ته حرکت کا. ما ورته وويل، چې سپرم ته دا شعور چا ورکړی؟ سپرم د رحم ټوټه څنګه پېژني؟ ته په دې کې د خدای قدرت نه وينې؟ دغسې نور بحثونه مو هم سره وکړل. بس هماغه و، چې سړی مسلمان شو.

بیا یې وویل: خبره دا ده، چې هغه په دو هرڅه تر ما ښه پوهېدو ؛ خو دو اړخ ته یې فکر نه و کړی. ګوره دا خو د عقل خبرې دي؛ خو د خدای سره باید د مینې رابطه ولرو. حمزه بابا څه ښه وایي:

عقله ته به سیال د محبت نه شې
د نګه مناره څه وي په غره پورې

د ډاکتر خبرو هېښ کړی وم. په زړه کښې مې له هغه سره مینه پیدا سوه. چې رښتیا وو ایم، ما هېڅ وخت د خدای د قدرتونو په باب فکر نه و کړی. د ((فصلت)) د سورې هغه ایت مې را یاد سو، چې فرمایلي یې دي:

((ډېر ژر به د نړۍ چاپېر او د هغوی په ځان کښې خپلې نخښې ښکاره او روښانه کړو؛ تر څو ورته ثابته شي، چې هغه حق دی. ایا دا بس نه ده، چې الله پر هر څه باندې شاهد او ګواه دی؟))

سبحان الله. په رښتیا چې زموږ په بدن کښې د الله د قدرتونو ډېرې نخښې سته؛ خو دا زموږ کار دی، چې ورباندې فکر وکړو. ډاکتر ته مې په زړه کښې افرین وو ایه.

محسن بله ورځ بیا خپل کمپیوټر راوړ. چالان یې کړ. هماغه لغړه نجلۍ پکښې نښېدله، چې ما په وانه کښې په سي ډي کښې کتلې وه. هماغه لویه کوټه وه. په بر سر کښې د کرزي او بوش پر ځای، زه او نعماني صاحب سره

خوا په خوا ناست وو. په بل سر کښې نور پګړۍ والا کسان پر چوکیو ناست وو. سخت یې حیران کړی وم. زه په خوب کښې هم داسې ځای ته نه وم تللی.

محسن وویل: ښنګه دې خوله وازه پاتې شوه؟ ته خو جهاد ته راغلی وې. جهاد همدا دی؟

ما وویل: ایسته که، بې شرمه! همدلته پر همدې چوکۍ کرزی ناست و. دا چلونه مو پر ما نه چلېږي.

هغه مېز وډباوه. تندی یې تریو کړ. ویې ویل: له خولې سره به دې پام کوې. ها د بوتل خبره دې لکه چې هېره شوه.

ما ورته غاښونه وچیچل. په زړه کښې مې وویل: بل ځای به په لاس را نه سې؟

وروسته هغه ببرته په ارام ږغ وویل: ګوره ملګریه! سم د سرې زوی شه. ته پخوا غولېدلی وې. زه دې نه غولوم. اوس به د آی اس آی ټول چلونه مخې ته درشي. دې ته وګوره.

د کمپیوټر په نیمه خوا کښې بل تصویر راغی. په دې کښې پر هماغه چوکۍ دوه نور کسان ناست وو. نجلۍ هماغه وه.

سړي وویل: اصلي تصویر همدا دی. دا د لبنان خلک دي. څنګه چې ما د تا او د الطاف حسین عکسونه د دوی په ځای راوستل، هماغسې آی اس آی والا د کرزي او بوش تصویرونه راوستي دي.

چورت مې ډېر خراب و. نه مې باور کولای سو، نه انکار. نه پوهېدم، چې پخوا تېر ایستل سوی وم، که اوس؟ زه نعماني صاحب ته د ولایت په درجه قایل وم. اوس مې هم ګومان نه کېده، چې دا خبرې دې رښتیا وي.

پر سبا یې له ډاکتر بلال څخه مې وپوښتل: دا د کرزي لور څه کار کوي؟

هغه وویل: کرزی اولاد نه لري.

ما له ځان سره فکر کاوه، چې محسن رښتیا وایي که نعماني صاحب؟ او د ډاکتر بلال خبره څنګه؟ دی خو هم راته صادق ښکارېده. بدن مې تود و. ډاکتر چې معاینه کړم، ویې ویل: اوهو ته خو تبه لرې.

سترګې او ستونی یې راوکتل. مینې ته یې وویل: ته یې د وینې سېمپل واخله. زه به داخله سرویس ته ولیکم، چې د کانسولتېشن د پاره دې څوک ارولېږي.

په دوسيه کښې يې څه وليکل او ميني ته يې ورکړه. څو شېبې وروسته يو ښايستوکی ځوان ډاکتر له ميني سره راغی. ډاکتر عرفان وويل: او هو ښه شو چې ته راغلې.

ما ته يې کړه: دا دی په خپل وطندار ورپېښ شوې.

ډاکتر رانه وپوښتل: شريکه د کوم ځای يې؟

زه يې له لهجې پوه سوم، چې هلمندی دی. ومې ويل: د زميندراورو.

ـ ښه د کومې ناوې؟

ـ د زاړه ښار.

ـ شريکه ته خو بيخي کليوال راوختې. د کوم کلي يې؟

ـ د کاريز ښار.

ـ په ((ده بابا)) کښې ذبيح الله پېژنې؟

ـ هغه کلينيک والا؟

ـ بس ودي پېژاند ، هغه زما تره دی. زما نوم رفيع الله دی.

خورا خوشاله سوم. لکه خپل نژدې قريب، چې مې ليدلی وي.

رفيع الله وويل: د چا زوی يې؟ زه به مې اکا ته په ټېلفون کښې ورته ووايم.

ما وويل: زه هېڅ څوک نه لرم.

ـ څنګه؟ پلار، مور، اکا ، ورور يو څوک خو به لرې؟

دروازې ته يې اشاره وکړه. منظور به يې د امنيت شعبه وه. په خندا يې ويې ويل: ببربړه مه. دوی نه خبروم، بې غمه اوسه.

ستونی مې ډک سو. په سختۍ سره مې وويل: ټول يې شهيدان کړل.

د ډاکټر شونډې سره ټولې شوې. زما لاس يې ټينګ کړ. ويې ويل: بخښنه کوه.

په ژړغوني ږغ مې وويل: امريکايانو زموږ پر کور بمان غورځولي. ګرد سره يې شهيدان کړي دي.

څو شېبې په کوټه کښې چوپتیا وه. وروسته ډاکتر معاینه کړم. په دوسیه کښې یې څه ولیکل. ډاکتر عرفان ته یې وویل: برانشیت لري. زما له نظره دغه دوا ورته مناسبه ده. هغه په تلو تلو کښې راته وویل: خوا مه بدوه. هرڅه د خدای له طرفه دي.

سبا سهار بیا ډاکتر رفیع الله راغی. خوله یې له خندا ډکه وه. راته ویې ویل: ته د عبدالجبار وراره یې که یه؟

ما وویل: هو کې.

ـ ظالمه تا خو پرون زما نفس راوایست. ستاسو پر کلي ګرد سره بمبارد لا نه دی سوی. اکا دی روغ رمټ دی. هغوی ته چا ستا د شهادت ویلي. د وخته یې خیراتم درپسې کړی. هغوی پر ناحقه ستا ویر کوي او ته د هغوی.

زه بیخي هېښ سوی وم. دا څه لوبه راسره کېده؟ ومې ویل: دا څه وایې؟

ـ قسم دی، والله که بله خبره پکښې کې وي. پرون مې اکا ته ټېلفون وکړ. ستا خبره مې ورته وکړه، چې دغسې د عبدالستار په نوم د کاریز ښار یو ځوان راسره بستر دی. هغه وویل، چې دلته خو داسې کیسه ده.

ـ ډاکتر صاحب ښنګه یې ومنم؟

ـ ګوره شریکه. ستاسو په کلي کښې ټیلفون کار نه کیږي. اکا ته مې ویلي دي، چې نن مازدیګر دې عبدالجبار ده بابا ته وروغواړي. هلته د غونډۍ پر سر ټېلفون کار کیږي.

ږغ یې ټیټ کړ: ګوره چې امنیت والا خبر نسي. زه مازدیګر بېرته راځم.

تر مازدیګره مې شېبې شمېرلې. زړه مې ټوپونه وهل. لا مې هم باور نه کېده، چې دا به رښتیا وي. زه به بیا په ژوندوني خپله ادې ووینم؟ اکا، د اکا مینه، تورکی، کلی، کور هرڅه مې را یاد بېدل.

مازدیګر ډاکتر رفیع الله راغی. څو شېبې را سره ناست و. ټېلفون ته یې زنګ راغی. ویې ویل پخپله دی. یو څو خبرې یې وکړې، بیا یې وویل: ښه نو ټېلفون عبدالجبار ته ورکه.

ده ټېلفون ما ته راکړ. ویې ویل: لږ به په کراره خبرې کیږي.

د امنیت شعبې ته یې اشاره وکړه: چې دوی یې وانه وري.

په ټیلفون کښې رښتیا هم اکا و. هغوی په رښتیا ژوندي وو.

د هغه کیسې لا پسې حیران کړم. اکا تېره میاشت ښار (کندهار) ته د دوکان په سودا پسې تللی و. هوري یې د عبدالهادي پلار لیدلی و. هغه ورته ویلي

و ، چې عبدالهادي په کوټه کښې بندي دی. عبدالهادي چې له میرانشاه
څخه کور ته تللی و ، پلار یې ورته ویلي و ، چې نور دې میرانشاه نه ځي. هغه
نعماني ته ورغلی و ، ورته ویلي یې و ، چې زه نور میرانشاه ته نه ځم. پر
هماغه ورځ عبدالهادي ((سي آی ډي)) والاو نیولی او د القاعده په نوم یې
په جبل کښې اچولی و.

زما د مرګ خبر هم د عبدالهادي پلار ورکړی و. هغه په عبدالهادي پسې
مدرسې ته تللی و. هورې چا ورته د نعماني له خولې ویلي و ، چې پر
عبدالستار باندې بم پټاو سوی. د عبدالهادي دوی کورنۍ له وېرې کندهار
ته تبنتېدلې وه.

کاشکې دا هرڅه درواغ وای. ما پر نعماني صاحب تر ځان ډېر باور
درلود ؛ خو هغه دروغجن راوخوت. ګرد سره ژوند راته دروغ ښکارېده. دا
دومره تلاښ، دا دومره منډې، دا ستړیا ، هرڅه په اوبو لاهو سول. لکه له
ګډوډ خوبه چې راویښ سې او پوه نه سې، چې اوس خوب وینم، که دا
مخکې چې مې لیدل، دا خوب و؟ زه بیخي همداسې وم. د شپې تر ناوخته
خوب نه راته. چورتونو په مخه کړی وم. دا مې نه سو منلای، چې دومره لویه
دوکه دې راسره سوې وي. نعماني زما له عقیدې سره لوبه کړې وه. څنګه یې
خوله نه ماتېدله، چې ما ته یې د نشې اثر، د جنت هوا راپېژندله. زه یې د
ادي د مرګ په درواغ خبر څومره وژړولوم. خدا یزده چې ادې به زما د
شهادت په اورېدو ، څه خاورې پر سر شیندلې وي. د دهروات د کلي هغه
ښځه مې رایاده سوه ، چې زوی یې د امریکایانو په بم شهید سوی و. هغې

څنګه خپل وینښته شکول، څنګه یې مخ په څپېړو واهه، څنګه یې پر سر خاورې بادولې. زما خوارکۍ ادې به څومره ژړلي وي.

په زړه کښې مې وګرځېدل، چې ښه نو دا زه تېر ایستلی. پر نعماني، چې مې د ملایکو ګومان کړی و، هغه هم شیطان، بیا مې هم تاوان نه دی کړی. زړه مې راته دروغ ویلي و، سترګې او غوږونه مې دوکه سوي وو. زما باور غلط راوخوت. خیر بیا به باور وربانديې نه کوم؛ خو زه هغو کسانو ته چورت وړی وم، چې باطلې عقیدې لري، چې بوتانو ته سجدې کوي، چې د غه نور اسماني ادیان مني، چې اوس باطل سوي دي. که دوی ته یو وار حقیقت ورښکاره سي او خپلې عقیدې، چې یو عمر یې په زړونو کښې ساتلې دي، باطلې وبریښي؛ نو دوی به څه وکړي؟

دا خپل تېر ژوند به څنګه وګنې؟

لکه د چا کور چې له بیخه ونړوې او ورته ووایې، چې دا کور سم نه و، اوس یې له سره جوړوه. لکه د دهقان رسېدلی فصل، چې په بل مخ یې واړوې او ورته ووایې، چې همدغه شی بیا له سره وکره. دا به څومره سخت وي.

دا مې په ژوند کښې اول ځل و، چې پر کفارو مې خوا بده سوه. ځان سره مې فکر وکړ، چې که خدای زه په مسلمانه کورنۍ کښې نه وای پیدا کړی، د یوه هندو، د یوه یهود یا د نصارا په کور کښې یې پیدا کړی وای، نو زه به هم یا هندو وم، یا یهود او یا به عیسوی وم. خدای پاک څومره لوی احسان

راباندې کړی، چې زه یې مسلمان پیدا کړی یم. په همدې خاطر مې دوه رکعته شکرانه نفل وکړ، چې خدای مسلمان پیدا کړی یم. دوه رکعته مې هم د مور لپاره وکړل، چې شکر ادې مې ژوندۍ ده.

سبا سهار زه لا په همدې فکرونو کښې ډوب وم، چې ډاکتر عرفان کوټې ته راننوت.

ویې پوښتل: څنګه داسې اوتر غونډې یې؟

سوړ اسویلی مې وکیښ. ومې ویل: که پر یو چا خورا زیات باور ولرې، هغه غلط راوخېژي؛ نو ته به څه وکې؟

هغه وویل: زه پر داسې ذات باور لرم، چې هېڅ کله نه شي غلطېدای.

ـ نه په بنیادامانو کښې؟

ـ که رښتیا درته ووایم، زه پر هېچا له حده زیات باور نه کوم. ځکه چې انسان جایزالخطا دیه. زموږ باورونه زموږ د حواسو له لارې رامنځته کېږي او حواس غولونکي دي. ګوره د کوهي اوبه په ژمي کې راته تودې ښکارېږي او په اوړي کې سړې؛ خو اوبه هماغه اوبه دي. دا زموږ حواس دي، چې کله یې تودې ښیي او کله سړې.

ما ورته د خپل ژوند ټوله کیسه وکړه. په اخر کښې مې وویل، چې که لاس مې پر بر سو، هغه الطاف حسین به ژوندی پرې نه ږدم.

عرفان وویل: کرکې ته په زړه کې ځای مه ورکوه. خدای به پخپله د هر شي حساب ورسره وکا. رحمان بابا وایي:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جـــمله و مـخلـوقاتو پـلار دی دا

زړه د مینې ځای دی، نه د کرکې.

ما وویل: که پر تا همداسې لوبې وشي؛ نو ته به څه وکې؟

ـ یوازې خدای بې عیبه ذات دیه. زه به هرڅه خدای ته پرېږدم. اوس نو ته باید په دې شکر وکې، چې ادې دې ژوندۍ ده.

یوه شېبه غلی و. بیا یې وویل: ګوره! تا خو پخوا هم غوښتل، چې له امریکایانو غچ واخلې. تا ګومان کړی و، چې په رښتیا یې ستا کورنۍ تباه کړې ده؛ خو ودې لیدل، چې خبره داسې نه وه. تا ته هغه وخت خپل نظر بالکل سم ښکارېده او اوس دغه نوی نظر هم درته سم برېښي. بیړه مه کوه. په عمل کې یوازې نیت نه، بلکې نتیجه یې هم مهمه ده.

ګوره ! تاسې په دې نیت چې دین ته مو خدمت کړی وي، ځانمرګي برید ونه کړئ، د انسانانو سرونه غوڅوئ، بمونه ښخوئ؛ خو په دو کارونو مو دین ته کوم خیر رسېدلی؟

ما وویل: ګوره ډاکتر صاحب ! دا د کفارو خبرې به نه راته کېې. دا ځانمرګي نه دي، دا فدایان دي.

هغه وویل: په اسلام کې ځانوژنه حرامه ده.

ـ دا ځانوژنه نه ده. دا استشهادیه عملیات دي، دا شهادت غوښتنه ده. شهادت ډېر اجرونه لري.

ـ یو روایت دیه. وایي یو صحابي و ، په غزا کې یې ډېر کفار ووژل. اخر پخپله کاري ولګېد ، سړی پوی شو ، چې له دې ټپه رغېدن یې نه شته؛ نو د دې د پاره چې، د کفارو لاس ته ونه لوېږي، توره یې لکه ودروله، ځان یې ورباندې واچاوه، توره یې په سینه کې ښخه شوه. سړی شهید شو. وایي رسول اکرم (ص) یې جنازه ونه کړه، ویې فرمایل، چې ده ځان وژلی، ځانوژنه حرامه ده.

ما وویل: نو ته څه وایې چې موږ دغسې کښېنو ، بېخي جهاد ونه کو؟

ډاکتر وویل: ګوره سمه ده، چې جهاد فرض دیه؛ خو دا اخري وسیله ده. لکه په طب کې چې جراحي عملیات له ناچارۍ کېږي. که یوه ناروغي په دارو درمل نه شي ښه او د علاج بله هېڅ لاره پاتې نه شي؛ نو ډاکتر هغه عملیات کا. په دین کې هم اول دعوت دیه. اول تبشیر دیه، کفارو ته بشارت ورکه، زیرې ورباندې وکه، چې په اسلام کې دغه دغه ښېګنې دي. بیا تنذیر دیه، هغوی د دوزخ له عذابه وویروه. د جهاد خبره بیا په اخر کې رځي.

ډاکتر ولاړ سو. یوه شېبه یې له کړکۍ څخه لاندې سړک ته وکتل. بیا یې وویل: دا مونږ ولې انسانانو ته بني ادمان وایو؟

_ ځکه چې د ادم علیه سلام اولاده دي.

_ یاني چې ټول انسانان سره ورونه دي؟

_ یه، کافر هېڅکله د مسلمان ورور نه سي کېدای.

_ چې د یوه بابا زامن یو؛ نو سره ورونه یو کنه. نو کافر د ورور په صفت دا حق راباندې لري، چې په خوږه ژبه یې سمې لارې ته راوبولو. اوس که ما هغه امریکایي پروفیسر وژلی وای؛ نو د خلکو په ګومان به غازي وم؛ خو که په محشر کې هغه رانه پوښتلي وای، چې ((ولې دې په خبرو نه پوهولوم چې ودې وژلم؟ زه و ته خو سره د یوه بابا زامن وو کنه؛ نو ولې دې بې ایمانه

پرېښودم؟ پر ما دې ایمان نه لورېده؟ که زه نه پوهېدم ته خو په هر څه پوهېدې))

نو ما به څه ځواب ورکړی و؟ ځکه خو مې څو ورځې ورسره بحث وکو. اول سر کې یې زما عقیدې ته په سپکه کتل، ملنډې یې راباندې وهلې؛ خو اخر چې مې قناعت ورکو، تر ما هم کلک مسلمان ځنې جوړ شو. اوس نو ته وو ایه، چې دغه حق یې راباندې و که نه و؟

زه غلی وم. یوه شېبه یې دمه وکړه، بیا یې وویل: خپه کېږې به نه؛ خو رښتیا به سره وایو. څومره کافران د رسول الله (ص) د ښه سلوک په وجه مسلمانان شوي؟ تا ته خو به ښه مالوم وي. ابو سفیان د مسلمانانو ډېر لوی دښمن نه و؟ خو رسول اکرم د مکې د فتحې په مهال د هغه کور د امن ځای اعلان کو.

اوس په دې خپل وخت کې وګوره. ډاکتر ذاکر نایک په هندوستان کې د طب ډاکتر دیه. هغه لویې مناظرې جوړوي، له خلکو سره په سړه سینه بحثونه کا، په استدلال او منطق باندې خلک د اسلام دین ته رابولي. او کامیاب هم دیه. هر ځل چې دی وینا کا، یو څو کسه هندوان او عیسویان ضرور مسلمانیږي.

ډاکتر ولاړ؛ خو د هغه خبرې مې په ذهن کښې پاتې وې. دغه شعر مې په ذهن کښې ګرځېده راګرځېده:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جـــمله و مـخـلـوقـاتـو پـلار دی دا

د مور مینه، د نیکه مینه مې را یاد بېده. اکا مې را یاد سو. زما په پام هغه څو مره بد سړی و ؛ خو همدا چې ذبیح الله ورته زما حال ویلی و ، چې دی ژوندی دی، په منډه یې ځان ده بابا ته رسولی و ، چې را سره خبرې و کړي.

ما تل د خدای د غضب او قهر په باب فکر کړی و. تل د هغه له ذاته و ېرېدم. ما چې په دعا کښې د جنت غوښتنه کوله، هغه هم د دوزخ له و ېرې و. خو عرفان چې د خدای په باب خبرې کوي، لکه د مینې رابطه چې ورسره ولري، همداسې په خوند او په شوق خبرې کوي.

پر سبا یې مینه راغله، چې زما حیاتي علایم وګوري. د نورو ورځو په څېر و برېدله. خو زما په زړه کښې پخوانۍ کرکه نه وه پاتې. پر همدې ورځ ما ته په کوټه کښې د ګرځېدو اجازه راکړل سوه. ښۍ پښه مې روغه سوې وه. لکه ما شوم چې نوی تګ زده کوي، همداسې مې په کراره یوه پښه مخته کوله او بیا بله. د اپراتو کړیو مجبورولم، چې پښې مې یو څه سره لرې و نیسم. زه تر هر څه پر دې خوښ وم، چې نور پخپله تشناب ته تلای سوم. زه له شرمه خلاص سوم او سالم خوارکی زما له عذابه. د لامبېدلو اجازه یې هم راکړه. زما د کوټې په خوا کښې ښه لوی تشناب او حمام و. حمام ته ولاړم. قریب یو ساعت مې پکښې تېر کړ. ځان مې ښه پاک پربوه. ایله چې د لمانځه پر خوند

پوه سوم. دا دونه وخت چې مې لمونځ کاوه، خورا ځوربدم، چې په ناولي بدن د الله عبادت کوم.

بله ورځ ډاکټر عرفان راته تېي وي او سي ډي راوړه. ما ورته وویل: زه د غه ناروا کارونه نه کوم.

هغه وپوښتل: ګوره ! دا قلم ښه شی دیه که بد ؟

ما وویل: ښه شی.

هغه په موسکا وویل: ګوره چې بیا غلط شوې. زه به په قلم باندې سپکې سپورې ولیکم یا به کفري خبرې پرې ولیکم؛ نو بیا قلم ښه شی شو که بد ؟

ما وویل: دلته ستا استفاده بده ده. تا قلم غلط استعمال کړی دی، بدي ستا ده.

ـ بس دا هم د قلم په شان یوه وسیله ده. که ښه استفاده دې ځنې وکړه، ښه شی دیه او که بده استفاده دې وکړه، بد دیه. ما درته د ذاکر نایک سي ډي راوړې ده. یو ځل یې وګوره پښېمانېږې به نه. سي ډي یې چالانه کړه. دی ولاړ.

په سي ډي کښې خورا لوی جماعت و. تر زر یونیم زرو به زیات کسان ناست وو. ډاکتر نایک راغی. دنګ نری غنمرنګی سړی و. نری ږیره یې تر قبضه اوږده وه. خړه دریشي یې اغوستې وه، نیکټایي یې هم تړلې وه. سپینه خولۍ یې پر سر وه. خبرې یې په انګریزي کولې؛ خو په پښتو هم ترجمه سوې وې. خلکو پوښتنې کولې، ده یې ځوابونه ویل. په اکثرو خبرو کښې به یې د قران د ایتونو او سورتونو نمبر او نوم یادول، چې دا خبره د قران په دغه سورت او په دغه ایت کښې راغلې ده. بیا به یې په هماغه بحث کښې د انجیل او تورات د ایتونو ذکر وکړ، چې په دې باره کښې د انجیل پلانکی ایت دا سې ویلي دي او په تورات کښې دا سې راغلي دي. عجب فصاحت او بلاغت یې درلود. او حافظه خو یې نو ماشاالله.

خبرې یې ډېرې د کار خبرې وې؛ خو یوه یې بیخي نادره وه. په قران کښې دا خبره راغلې ده، چې په انجیل او په تورات کښې د نبي کریم (ص) د راتګ بشارت ورکړل سوی دی. په انجیل کښې د ((احمد)) ذکر سوی، چې منظور یې ستایل سوی یانې ((محمد)) دی. خو نایک وویل، چې د هندوانو په کتاب کښې هم د محمد (ص) د راتلو زیری سوی. هغه یې هندي نوم واخیست، چې مانا یې ((محمد)) و او د مور نوم یې په هندي کښې نه پوهېږم څه شی و؛ خو مانا یې صلح یانې امن ((آمنه)) وه. دا نو بیخي نادره خبره وه. موږ خو د هندوانو کتاب په اسماني کتابونو کښې نه شمېرو؛ خو دا معجزه وګوره، چې په دې کتاب کښې هم زموږ د رسول اکرم ذکر سوی. د ډاکتر عرفان خبره رښتیا وه. د دې مناظرې په پای کښې د خلکو له منځه پېنځه کسان را ولاړ سول، چې موږ ته کلمه راوښییه. دومره خوشالي مې په

ګرد عمر کښې نه وه لیدلې. نایک مې ډېر خوښ سو. له ځان سره مې وویل، چې دغه سړي خو په رښتیا د دین حق یې ادا کړی.

پرسبا یې ما ډاکتر عرفان ته د سي ډي په باب خپل تاثر بیان کړ. ورته و مې ویل، چې باور مې نه کېده، چې داسې به وسي. مور هندوانو سره په ځنګ کښې هم نه تېرېږو ؛ خو نایک وګوره، چې هندوان او عیسویان یې خپل مجلس ته وربللي وو. زه چې ورته ګورم ګټه یې هم کړې ده ؛ ځکه چې هغوی یې مسلمانان کړل.

ډاکتر وویل: رحمان بابا فرمایي:

وارو ته د ځــان په نظر ګــوره که دانا یې

اې عبد الرحمنه جهان ټول عبد الرحمن دی

ما ته خندا راغله. د ډاکتر بابا ګانو ته حیران وم. د رحمان بابا نوم خو مې لا اورېدلی و ؛ خو ده حمزه بابا هم درلود.

ډاکتر وویل: که څوک له خدای سره مینه ولري؛ نو د خدای له مخلوقاتو سره به هم مینه کا. هغه روایت خو به دې اورېدلی وي. وایي کومه بدکاره ښځه وه. ټول عمر یې په فحشاوو کې تېر شوی و. کومه ورځ یو سپی ویني، چې له تندې ځل وهلی او په مرګي حال دیه. ښځه په خپله موزه کې ورته او به

راوړي، سپی له مرګه ژغوري. وايي الله پاک د همدې کار په بدل کې د هغې ګناهونه ورته معاف کړل. دا خو حیوان و ؛ نو فکر وکه، چې د انسان سره مینه به څومره اجر ولري.

یو بل روایت دیه چې کوم هندو په غزني کې اوسېده. مسلمانانو هغه ځوراوه. هغه بهلول ته شکایت وکړ. وايي بهلول د سلطان محمود غزنوي ورور و. هغه یو فقیر ملنګ و. بهلول ورغی د سلطان محمود دربار ته. د ماښام جماعت تیار و. ټولو په ده پسې اقتدا وکړه. ده د الحمد په قرائت کې د ((رب العلمین)) پر ځای ((رب المسلمین)) وویل، چا ورته فتحه ورکړه، چې ((رب العلمین)). هغه له سره شروع کړ. بیا یې ((رب المسلمین)) وویل، مقتدیانو بیا فتحه ورکړه. دا کار څو وارې تکرار شو. بهلول سلام وګرځاوه. سلطان محمود ځنې وپوښتل، چې ولې داسې کا؟ بهلول وویل: که خدای پاک ((رب العلمین)) دیه او د ټولو عالمیانو رب دیه؛ نو تاسې ولې هندوان ځوروئ؟ دوی هم د خدای مخلوق دي. بیا سلطان محمود امر وکړ، چې نور دې څوک هندوان نه ازاروي. حمزه بابا وايي:

حمزه ډېر مسلمانان شته هم کافر شته په دنیا کې

زه اشنا د هغه کس یم چې روش یې د انســـان وي

ما ورته وویل: د ډاکټر نایک کار سم خو دی؛ خو ما ته د میړانې کار نه برېښي. ته اوس کښېنه خلکو ته دلیلونه وو ایه، چې دا دي و ها دي. دا ډېرې خبرې د ښځو زده وي.

ډاکتر وویل: نو مېړانه په څه کې ده؟

ـ په توره کښې. نر په توره باندې رغېږي.

ـ کوم شاعر ویلي دي چې:

حباب چې لوی شي؛ نو لاهو شي په سیند

څومره نرۍ ده د مېړانې پوله

عبدالستاره اشنا ! د مېړانې پوله ډېره نرۍ ده، لکه د اوبو په سر حباب. که حباب د خپلې اندازې نه لږ غټ شي؛ نو په سیند کې ډوبېږي، چوي، د منځه ځي. حباب د غټېدو تاب نه لري. مېړانه که تر حد زیات شي؛ نو د حماقت په سیند کې ډوبېږي. اوس نو د دې فرق، چې یو څوک مېړنی دی که احمق، ګران دیه. ډېر خلک پخپله ګومان کا ، چې مېړني دي، حال دا چې د دوی په مېړانه کې نور خلک خپل مقصدونه لري. زما په ګومان مېړانه په کار کې ده. مېړانه په فکر کې ده. مورې، چې د کار او د فکر مېړانه نه لرو ، ډېر ژر تورې ته لاس اچوو. دا خپلو خلکو ته وګوره، چې په یوه

لو ښشت څمکه باندې یو بل سره وژني. د خبرو زغم نه لري، دوی په فکر باندې خپل مشکل نه حلوی، بس په نه خبره ورور او ورور سره ولي. زمونږ خلک خو دې ته هم مېړانه وايي، چې خپل ورور ووژني.

غرمې مهال محسن راغی. پر تندي يې لاس راکښېښوو. ویې ویل: نور به له تا څخه تحقیق نه کوم. ستا د ژوند ټوله کيسه مې واورېدله.

ما ګومان وکړ، چې ډاکتر عرفان به ورته ویلي وي؛ خو هغه زما د چپرکټ له پښې څخه یو کوچنی ګردی شی راوایست، ویې ویل: دغه میکروفون مې دلته لګولی و. تا چې ډاکتر رفيع او خپل اکا سره خبرې کولې مونږ اورېدلې. بیا چې دې ډاکتر عرفان ته خپله کیسه کوله، مونږ ټوله واورېده. ستا خبرې مو په ټېپ هم کې ثبت کړې دي. البته دا به په محکمه کې تا ته هم ګټه دروررسوي. جزا به دې یو څه سپکه شي؛ ځکه چې ته نورو تېرایستلی وې.

هغه د درګاه خوا ته روان سو. بېرته يې مخ راواړاوه. ویې ویل: یو ښه خبرم درته لرم. دې نه وروسته ته اجازه لرې، چې د فامیل سره دې په ټېلفون کې خبرې وکې.

له اکا سره مې هره جمعه خبرې کولې. کله کله تورکی هم راسره رږغېده. تر دې وروسته مینه په ورځ کښې یو ځل راتله. هغه هم لکه زما پر حال چې پوهه سوې وي، راڅخه نه وېرېدله. روغبړ يې راسره کاوه. د درد پوښتنه يې کوله چې پښه خو به دې نه خوږېږي؟

ما هم په ورین تندي ورسره خبرې کولې. د هغې يو کار را باندې خورا ښه لګېده، هغې هېڅ کله سينګار نه کاوه. همدا سې به ساده ګرځېده؛ خو خدای ذاتي ښايست ورکړی و. سترګې يې نه شنې وې، نه زرغونې. د سترګو رنګ يې د دې دواړو تر منځ و. ما په دې رنګ د هېچا سترګې نه وې ليدلې. اوږده بانه يې داسې ګڼې او نېغ وو، لکه د طاووس بڼکې، چې چجه سوې وي. مخ يې نرې و. پزه يې هم د مخ په څېر نرۍ وه. د شونډو او زنې تناسب يې هم له مخ سره برابر و. ما ويل چې دا دې په الماریٍ کښې لکه نانځکه ايښې وای او ما يوازې ورته کتلای.

کاکا سالم ښه د طبعې سړی و. هغه اکثره وخت را ته کيسې کولې. د خپلو زامنو کيسې يې کولې، چې مازديګر، چې دی کور ته ځي، څنګه زامن يې د ده له لاسه کڅوړه تښتوي او کومه ميوه دانه چې پکښې وي، څنګه پرې حملې کوي. دغه کيسه يې داسې په خوند کوله، چې هماغه صحنه زما سترګو ته درېدله، لکه په ټي وي کښې چې يې وګورې. ما خو د اولاد مينه نه وه ليدلې؛ خو د ده په کيسو مې دغه مينه محسوسوله. کله کله مې په زړه کښې ګرځيده، چې خدای به په ما باندې هم د اولاد مينه وګوري که يه؟
کاکا سالم زه ډېر نازولم. د ماشومانو پوډر به يې زما پر ملا او ولو موښل، چې د بستر زخم پکښې پيدا نه سي. د ډوډۍ پر وخت يې زما غاب او کاشوغه په پوډرو باندې پاک پرېولل. د چايو ترموز مې بيخي نه تشېده. وايم څوک به د خپل سکه ورور داسې خدمت ونه کي، لکه هغه چې زما خدمت کاوه.

ډاکتر رفیع الله دې هم خدای ژوندی لري، هر وخت به یې پوښتنه راباندې کوله. ټېلفون خو به یې هره جمعه ما ته پرېښووه، چې له اکا سره خبرې وکم.

څو ورځې چې تېرې سوې ډاکتر عرفان له امنیت والاو څخه زما اجازه واخیسته، چې کله کله د روغتون په باغ کښې وګرځم. ده وویل، چې لمر زما د پښې لپاره ګټه لري. زه په هفته کښې دوه وارې د مازدیګر له خوا له سالم سره باغ ته کوزېدم. زه پوهېدم، چې امنیت والا مې څاري؛ خو پروا مې نه کوله. ما هسې هم د تېښتې تابیا نه لرله. د روغتون مخې ته لوی باغ و. تر سل جریبه لوی و. د ناجو، سپېدارو او عکاسۍ درختې پکښې دومره ګڼې وې، چې د برش ګامه ها خوا سړی پکښې نه ښکارېده. دا باغ د روغتون له تعمیر څخه یو څه لرې و. روغتون پر لوړه ځمکه اباد و. بیا تر باغ د مخه د ځمکې دوه پوړونه وو. په اول پوړ کښې د کانکرېټي لارې په اوږدو کښې نرۍ چمن ولاړ و. په بل پوړ کښې یو ارت او پراخ حوض و. یونیم ګز به ژور و. د حوض په ګردو د بوالونو پورې د اوبو شرشرې لګېدلې وې او په منځ کښې یې لویې ګردې ډبرې ایښوول سوې وې. د ډبرو سرونه توربخونې وو؛ خو هغه ځایونه یې، چې تر اوبو لاندې پټ وو، سپینچکې وو. لکه بزګر چې اورمېږ او مخ یې لمر تور کړي او ټټر یې سپین پاته وي.

موږ د حوض په شا وخوا کښې ګرځېدلو. چې ستړي به سو د ګلابو او د سرو او ژېړو مرسلو په منځ کښې پر چوکیو کښېناستلو. د مازدیګر نرۍ شمال د شرشرو په منځ کښې تېرېده او د اوبو خوږ بوی یې تر موږ رارساوه. ساه چې مې اخیستله، ګومان مې کاوه، چې دا خوندوره لنده هوا مې د سږو تل ته

ننوځي. د نسترن سپين ګلان د درختې د زرغونو پاڼو په منځ کښې لکه ستوري په اسمان کښې ځلېدل. د اوبو شرهار او د ګلابو وږم سخت خوند راکاوه.

ډاکټر بلال د ذاکر نايک د سي ډي ګانو په کتلو روږدی کړی وم. هغه راته ځينې کتابونه هم راوړي وو. يو پکښې د ساينس او قران کتاب و. په دې کتاب کښې خورا په زړه پورې خبرې وې. هغه څه چې ساينس اوس کشف کړي، د الله په کلام کښې څوارلس سوه کاله پخوا ذکر سوي وو. د دې کتاب په لوستو مې فکر وکړ، چې هغه استفاده، چې بايد موږ له قرانه کړې وای، نورو کړې ده.

يو څو ورځې وروسته يو ډول اوتر غوندې وم. لکه يو شی چې مې ورک کړی وي. چې ښه پسې وګرځېدم، پوه سوم، چې دا دوه ورځې مينه نه ده راغلې. زه دومره بدل سوی وم او پخپله هېڅ نه وم پوه سوی. ولې هغه نجلۍ، چې ما پخوا ورڅخه کرکه کوله، دومره نژدې راته ښکاربده، چې زه ورپسې خپه وم؟ پخوا مې هېڅکله د ونو او ګلانو پر ليدو خوند نه و اخيستی. اکا په سرای کښې د شبۍ ګلان کرلي وو. ما يې وږم محسوساوه؛ خو پر خوند يې نه پوهېدم. خو اوس مې په دې ټولو کښې خوند ليده. ان د مازديګر د لمر زېړو وړانګو خوند راکاوه. چې ډېر فکر مې وکړ، ما يو ازې په ماشومتوب کښې د خوند تجربه کړې وه، هغه هم خورا لنډه موده. زه چې کوچنی وم، د بيسکوټو او ژاولو رنګه کاغذان مې راټولول، له هغو څخه مې خوند اخيست. هغه چې تورکي راڅخه پټول او يا يې څيرل او ما به هغه واهه. زه په

همدې چورت کښې وم، چې ډاکټر عرفان راغی. ما د مینې پوښتنه ځنې وکړه، چې ولې نه راځي؟ هغه وويل:

ناڅاپه چې په ياد شي چې رایاد شي نو رایاد شي

پخوا خــو داسې نه و دا خــو مینه راته ښکاري

هک پک سوم چې دا څه وايي؟ دی څنګه زما په مینې خبر سوی دی؟

په خندا يې وويل: دا هم د حمزه بابا شعر دیه. ښه رښتیا تا د مینې پوښتنه وکړه. هغې يوه هفته رخصت اخیستی. ګومان کوم، چې واده په مخ کې لري.

يو دم مې زړه وغورځېد. خدای خبر، چې رنګ به مې څنګه الوتی و؛ خو ښه و، چې عرفان راونه کتل. زورکي خندا مې وکړه، و مې ويل: ښه نو د چا کور يې وران کړی؟

ډاکټر وويل: واده يې د ورور دیه.

بېرته مې زړه کرار سو. ډاکټر ووت؛ خو زه له ځان سره په جنګ اخته سوم. زه په څه لګيا وم؟ ولې د هغې د واده په خبر ولړزېدم؟

په هغې پسې ولې خپه يم؟

له هغې سره مې څه دي؟

د حمزه بابا شعر مې په غوږو کښې انګازې کولې:

ناڅاپه چې په یاد سې چې رایاد سې نو رایاد سې
پخوا خــو داسې نه و دا خــو مینه راته ښکاري

ځان مې ملامت کړ. ما وګوره دا وګوره. هغه ښاري نجلۍ ده، مکتبۍ ده، نرسه ده او زه یو کلیوال هلک. زما او د دې کله سره جوړېږي. دا به زما په شان نوکران ولري. بیا که واده هم راسره وکړي؛ نو زمینداورو ته به چېرې راسره ولاړه سي.

بیا مې فکر وکړ، چې دا ګردې خبرې یوې خوا ته؛ خو دا به ښنګه کړې، چې ته د حکومت په نظر مجرم یې. تا به له دې ځایه جېل ته بیایي. د فکر واګې رانه تللې وو. چې هرڅه مې کول، پام مې بلې خوا ته نه سو اړولی. هر شي ته چې مې کتل، د مینې سترګې پکښې ښکارېدې. ډوډۍ ته مې خوا نه کېده. تېي وي مې چالاناوه؛ خو ژر یې نفس راتنګاوه. که مې کتاب رااخیست، دوه درې کرښې به مې ولوستلې، نور بیا وربانديې نه پوهېدم. یو وخت به مې پام سو، چې د کتاب څو مخه مې اړولي دي؛ خو چې تېرو مخونو ته مې کتل، هېڅ مې نه و په یاد. په باغ کښې مې هم زړه تنګېده. دا یوه هفته داسې وه لکه څو کلونه.

د جمعې پر ورځ مې له اکا سره خبرې وکړې. هغه وویل، چې ادې دې
ډېره پوښتنه کوي. هره ورځ ستا هغه دسمال، چې له کوټې څخه دې راالېږلی
و، پر سترګو موښي او ژاړي. مور سبا درروانېږو.

زه نه پوهېدم، چې امنیت والا به اجازه ورکړي که یه؟ اوس نو په زړه کښې
مې دوې تندې وې، یوه د مینې او بله د ادې د لیدو.

ما یې ښه حساب نیولی و، چې مینه به پر شنبه راځي. هغه چې راغله، نه
پوهېږم پر ما څه سوي وو؟ تر روغبړ وروسته یې وویل: دا رنګ دې ولې
داسې الوتی؟

ما وویل: نه، نه پوهېږم.

ژبه مې بندیدله. په ټټر کښې مې د تشې احساس کاوه. ګومان مې کاوه، چې
په سینه کښې مې یو شی کم دی. سر راباندې ګرځېده. مینې د فشار اله
راواخیسته. نبض او فشار یې راوکتل. ویې ویل:

اوهو دا نبض دې څنګه تېز دی؟ تبه خو به دې نه وه؟

ما وویل: یه، تبه خو مې نه وه.

ـ فشار دې کښته دی. ته ودرې چې ډاکتر راوبولم.

هغه په ډاکتر پسې ولاړه؛ خو خبره نه وه، چې د دې رنځ دوا پخپله دا ده.

لس دقیقې وروسته ډاکتر عرفان راغی. په خندا یې وویل: اندېوال څه خبره ده. وایي فشار دې کښته شوی؟

هغه مې هم نبض او فشار وکتل. ویې ویل: هېڅ خبره نشته بابا. زه یې وارخطا کړم. زه پوهېږم، چې ټوله ګناه د میني ده.

حیران وم، چې ډاکتر زما په میني څه پوه سوی دی؟

وارخطا مې وویل: د میني؟

هغه وویل: خود. دا یوه هفته چې رخصت وه، هرڅه یې هېر کړي دي. ستا فشار بېخي سم دیه. نبض دې برابر دیه، هغه وایي چې فشار یې کښته دیه.

ایله چې زړه مې خپل ځای ته راغی.

ډاکتر وویل: نن به دې د پښې اکسرې واخلو. که هرڅه سم وو؛ نو د اپراتو وخت پوره دیه وبه یې باسو.

د هغه خبرې دا سې مړاوی کړم، لکه پر سکروټو چې اوبه وشیندې. زړه مې غوښتل، چې نور هم په روغتون کښې پاته سم. په زړه کښې مې دعا کوله، چې د هډوکي ترمیم نه وي پوره سوی. عجبه دنیا ده، سړی پر مریضۍ خوشاله وي.

وروسته مینه راغله. دوسیه یې راواخیسته، ویې ویل: درځه چې اکسرې ته ولاړ شو.

دا مخته سوه زه ورپسې. په موړ پسې د امنیت والاو عسکر روان و. یوه خبره مو هم سره ونه کړه؛ خو بس پر همدې خوشاله وم، چې دا راسره ده.

اکسرې سمه وخته. ډاکتر وویل، چې سبا به اپرات لرې کوي. ما ورته د موراو د اکا د راتلو خبره وکړه. ورته مې وویل، چې د هغوی تر راتګه دې صبر وکړي. خدای دې یې اباد لري. دغه ځواني یې هم راسره وکړه.

بله ورځ مې اکا دوی راورسېدل. ډاکتر عرفان له امنیت والاو څخه د ملاقات اجازه واخیسته. دا اول ځل و، چې د اکا د لاسونو مچول خوند راکړ. ادې خو په ژړاوو سترګې سرې کړې.

مینه راننوته.

سر مې کښته اچولی و. ادې ته مې وویل: دا مینه ده. زما یې ډېر خدمت کړی.

ادې ولاړه سوه. د مینې مخ یې په دواړو لاسو ونیو. شونډې یې د هغې پر تندي ولګولې. داسې یې ښکلوله، چې ته وا څو کاله بعد یې خپله سکه لور لیدلې ده. درګرده یې ویل: بلا دې وګرځم لورې. جار دې سم. کوربان دې سم.

هم راته خندا راغلې وه، هم وېرېدم، چې پر مینې بده ونه لګي. ږغ مې وکړ: ادې مه یې خوروه.

هغه یې خوشې کړه.

مینې ته مې وویل: بخښنه کوه. ادې مې کلیوالي چمونه کوي.

مینې وویل: پروا نه لري. خپله مور به هم همداسې نازولم.

ږغ یې غریو نیولی و. چې پورته مې وکتل، د مینې پر سترګو اوښکې رغړېدې. ادې هغه په غېږ کښې ټینګه کړه. ویې پوښتل: ولې لورې؟ واری دې سم ولې ژاړې؟

هغې وویل: هېڅ. همداسې، مور مې رایاده شوه.

ادې وپوښتل: مساپره ده؟

ـ نه مورې. هغې سرطان درلود. پېنځه کاله مخکې

ژړا يې نورو خبرو ته پرې نه ښوده.

ادې هغه په غېږ پورې ونيوه، بيا يې پر سر لاس تېر کړ. د کوټې په بل سر کښې يې چوکۍ ورته کښېښووه. دواړه هورې کښېناستې. زه يې بېخي هېر سوی وم. له هغې سره يې جلا مجلس جوړ سو. ما هم د هغوی خبرو ته غوږ نيولی و، هم مې له اکا سره دا غرها غرويشته.

نيم ساعت د سترګو په رپ کښې تېر سو. امنيت والا درګاه وټکوله، چې دوی بايد رخصت واخلي. ډاکتر رفيع الله راورسېد. ادې او اکا يې خپل کور ته بوتلل.

ادې د مخه ښې پر وخت په غوږ کښې راته وويل: ډېره ښه نجلۍ ده، چې خپه يې نه کړې.

بله ورځ ډاکتر بلال اپرات خلاص کړ. پر سبا يې زما دوسيه امنيت والاو ته سپارله. په زړه باندې مې غمونه امبار وو. نه پوهېدم چې حکومت به را سره څه وکړي؛ خو د مينې يادونو لکه د خواږه خوب اثر خوشالولم.

هغه شېبه راورسېده، چې زه يې له روغتون څخه بيولم. اکا او ادې راغلي وو. له ډاکتر رفيع الله او کاکا سالم سره تر غاړې ووتم. ډاکتر رفيع الله وويل، چې په چارواکو کښې کوم ځوک پېژني او زما سپارښتنه به ورته وکړي.

ادې په یوه کونج کښې د مینې لاس په لاس کښې نیولی او بنده ار یې ورسره جوړ و. د اکا او بیا د ډاکتر عرفان لاسونه مې ښکل کړل. ډاکتر خپل لاسونه شاته کښ کړل. ویې ویل: دا څه کوې؟ ما په ګناه مه اخته کوه.

ورسره تر غاړې ووتم. ومې ویل: تا د ژوند پر مانا پوه کړم.

ادې ښه ډېره شېبه په سینې پورې لګولی وم. ما یې لاسونه ښکل کړل.

مینې ته مې وکتل د خدای پاماني د ویلو وس راکښې نه و. د هغې په لاس کښې زما هماغه دسمال و ، چې ادې پکښې ګلان ګنډلي وو. په زړه کښې مې ورته وویل: زما انتظار به وکړې؟

هغې سترګې ټیټې کړې.

او ما د هو مطلب ځنې واخیست.

پای

کابل ۱۳۸۸د زمري لسمه